יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 183 | Łódź, Środa, 7 sierpnia 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ח' מנחם אב תרצ"ה | № 183

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

גרויזאמע יודען-פערפאלגונגען קומען ווייטער פאר אין גאנץ דייטשלאנד

מינ. פריק דראהט די אמעריקאנער יודען.—אונאויפהערליכע ארעסטען.—יודישע קינדער אויסגעשלאסען פון די שולען.—פראווינצער יודען אין דייטשלאנד פולשטענדיג איזאלירט

בערלין, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

דער יט"א־קארעספאנדענט פון בערלין טעלע־ גראפירט, אז מ'דארף זיך ריכטען דערויף, אז דער חודש אויגוסט וועט זיין פאר דער יודישער בע־ פעלקערונג אין דייטשלאנד דער ערגסטער זייט צוויי און א האלב יאהר פון דער נאצי־הערשאפט.

די אויבערשטע לייטונג פון דער נאצי־פארטיי האט היינט פערעפענטליכט אן אינסטרוקציע, אין וועלכער ס'ווערט אויפגעפאדערט פארטצוזעצען דעם קאמף מיט די יודען אין פערלויף פון גאנצען חודש אויגוסט.

דער אינערן־מיניסטער פריק האט געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט געזאגט, אז די אנטי - דייטשע דעמאנסטראציעס פון די אמעריקאנער יודען וועלען נישט ברענגען קיין טובה זייערע יודישע ברידער אין דייטשלאנד.

אין גאנצען לאנד קומען פאר אונאויפהערליכע ארעסטען פון יודען, וועלכע האבען חתונה געהאט מיט דייטשע פרויען, אפילו שוין מיט 15 יאהר צוריק.

די קאנצעסיאנירטע רעקלאמע־ביוראס האבען בעקומען אן אויפפאדערונג נישט אנצונעהמען קיין רעקלאמען פון יודישע פירמעס.

די שטאטישע פערוואלטונג אין קלויזענבערג האט אנגענומען א בעשלוס אויסצושליסען אלע יודישע קינדער פון די שטאטישע שולען.

דער אויבער־פרעזידענט פון בראנדענבורג האט פערעפענטליכט אן אויפרוף, אז יעדער, וועלכער וועט קויפען ביי א יודען, וועט בעטראכט ווערען ווי א פעררעטער פון דער מלוכה.

אין דרעזדען זענען אלע שילדען פון יודישע געשעפטען פערשמירט געווארען.

אין א גאנצע רייהע פראווינץ - שטעט זענען די יודען פולשטענדיג איזאלירט.

און פערעפענטליכט גלייכצייטיג זייערע פאטאגראפ־ יעס און די פאמיליעס פון זייערע איצטיגע מענער. דער „שטירמער" פעראלגעמיינערט דעם דאזיגען העסליכען פאל און ווארפט די פעראנטווארטליכקייט אויף אלע יודען.

תשעה=באב—א טאג פון פראטעסט געגען די יודען=רדיפות אין נאצי=לאנד

ווארשא, 6 (יט"א טעלעפאניש)

דער פעראייניגטער יודישער קאמיטעט צו העלפען די קרבנות פון נאצי - דייטשלאנד האט פערעפענטליכט אן אויפרוף, וועלכער איז אויך אונ־ טערגעשריבען געווארען פון רבנים און געזעלשאפט־ ליכע טוער. דער אויפרוף פאדערט, אז דער מאר־ גענדיגער תשעה־באב־טאג זאל פערוואנדעלט ווע־ רען אין א טאג פון קאמף פאר די רעכט פון דיי־ טשען יודענטום.

די רבנים אין דער פראווינץ ווערען אויפגע־ פאדערט אויסצונוצען דעם טאג אויף צו האלטען רעדעס וועגען דער דערמאהנטער פראגע אין די שוהלען.

א יוד בעגאנגען זעלבסטמארד אין שוץ=ארעסט

בערלין, 6 (ספ. טעל.)

אין שוץ־אַרעסט אין גלאדבאך איז אראפגע־ שפרונגען פון דריטען שטאק דער יוד פרענקעל, וועלכער איז מיט עטליכע טעג צוריק ארעסטירט געווארען פאר פלומרשט האבען בעציהונגען מיט אן אַרישער פרוי.

אין ברעסלוי זענען ארעסטירט געווארען 6 יודען און 7 מיידלעך און אין גערליץ 4 יודען און 4 מיידלעך פאר האבען אינטימע בעציהונגען.

פראטעסט פון די יודישע קאמבאטאנטען אין פוילען

קראקא, 6 (יט"א טעלעפאניש)

אויף דעם צוזאמענפאהר פון די פרעזעסען פון די יודישע קאמבאטאנטען־פעראיינען אין פוי־ לען איז אנגענומען געווארען א שארפע רעזאלוציע געגען די בענייטע יודען־פערפאלגונגען אין דייטש לאנד און צו פערשטארקען דעם באיקאט. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו די פוילישע קאמבאטאנטען וועגען איבעררייסען די בעציהונגען מיט די דייטשע קאמבאטאנטען.

פערשארפטער באיקאט

בערלין, 6 (ספ. טעל.)

די „ווירטשאפטס־פאליטישע דינסט" פער - לאנגט ארויסצוגעבען א געזעץ, אז יעדער יוד זאל מוזען מאכען ענטשפרעכענדע אויפשריפטען פאר זיין געוועלב, וועלכע זאלען געבען צו וויסען אז דא וואוינט א יוד. ווייטער פערלאנגט די צייטונג אז דער באיקאט זאל פערשארפט ווערען.

מאסען-גירוש פון פוילישע יודען אין זאקסען

פוילישע יודען ווערען ארויסגעטריבען און מען ערלויבט זיי נישט מיטצונעהמען געלד. — פוילישע קינדער ווערען סטעריליזירט

פון דרעזדען מעלדעט מען, אז אין גאנץ זאק־ סען האבען זיך אנגעהויבען שארפע רדיפות געגען יודען, פוילישע בירגער. די אקציע ווערט אנגע־ פיהרט דורכ'ן שטאטהאלטער מוטשמאן. ער האט ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז אנ'ערך 70 יודען פוילישע בירגער, מוזען באלד פערלאזען זאקסען. צווישען די פערטריבענע געפינען זיך אזעלכע וואס וואוינען שוין אין זאקסען דרייסיג יאהר. מען זוכט אויף אלטע, קליינע חטאים, ווי א שטראף פון 3 מארק פאר שנעל פאהרען מיט אן אויטאָ־ מאביל, דערביי איז די דאזיגע עבירה בעגאנגען געווארען מיט פינף יאהר צוריק.

לויט דער דייטשער דעוויזען־פעראָרדנונג קא־ נען די פערטריבענע מיטנעמען מיט זיך בלויז 10 מארק פאר א פערזאן, און זיי זענען נישט אימ־ שטאנד צו ליקווידירען זייערע געשעפטען און פער קויפען דאס פערמעגען. די פערטריבענע זענען אויסגעזעצט אויף א הונגער־געפאהר אין פוילען.

די יודען האפען, אז די פוילישע קאנסולען וועלען זיי נעהמען אין שוץ.

א סך פוילישע יודען ווערען געהאלטען אין שוץ־אַרעסט און זיי קאנען זיך נישט פערשטענ־ דיגען מיט'ן פוילישען קאנסול.

עס איז אויך בעקאנט, אז אין שלעזיש אפעלן האט מען סטעריליזירט 15 פוילישע קינדער, און דאס האט ארויסגערופען די גרעסטע אויפרעגונג צווישען דער פוילישער בעפעלקערונג.

מען האט זיך געווענדעט נאך שוץ צום פרעזעס פון דער אינטערנאציאנאלער קאמיסיע אין אויי־ בערשלעזיען, קאלאנדער.

גרויסע קאטאסטראפע אין דייטשלאנד

7 טויטע און 16 פערוואונדעטע

בערלין, 6 (ספ. טעל.)

אין גאלדברוק איז נעכטען פארגעקומען א גרויסע קאטאסטראפע אין א דינאמיט־פאבריק. 7 ארבייטער זענען דערהרגעט געווארען. 16 פער־ וואונדעט.

אפיציעלער פערבאט פון געמישטע חתונות אין דייטשלאנד

בערלין, (יט"א) אין דער „דייטשער יוסטיץ־ איז ערשינען א צירקולאר פון רייכס־אינערן־מיני־ סטער, אין וועלכען עס ווערט פעראָרדענט אבצו־ שטעלען אין גאנץ דייטשלאנד דאס שליסען חתונה אקטען צווישען „פול־אריער" און „פול־יודען". די פעראָרדנונג ווערט מאטיווירט דערמיט, וואס די רייכס־רעגירונג האט בדעה צו רעגולירען אין דער נאהענטסטער צייט געזעצליך דעם דאזיגען ענין.

אין פאל, אויב עס האנדעלט זיך וועגען שלי־ סען חתונה־אקטען מיט אן אויסלענדער, דארף די ענטשיידונג איבערגעלאזט ווערען דעם אינערן־מי־ ניסטער.

שטרייכער'ס בלוט=דורשטיגע יודען-העצע

דער „ראסענשענדער-נומער" פון „שטירמער".

בערלין, (יט"א) עס איז שוין ערשינען דער „ראסענשענדער־נומער" פון „שטירמער". וואס איז זייט עטליכע טעג אנגעקינדיגט געווארען דורך ריזיגע רויטע פלאקאטען. דער נומער נוצט בעזונדערס ברייט אויס דעם איינציגען פאל מיט דעם דירעקטאר פון דער האנדעלס־שול אין מאג־ דעבורג, א געשמד'טען יוד, וועלכער האט געהאט בעציהונגען מיט זיינע געוועזענע שילערינס. דער „שטירמער" ברענגט דערביי די נעמען און פא־ מיליעס פון א גאנצער רייה געוועזענע שילערינס

אונזער חשוב'ן פריינד
סטארשי משה פושיגורסקי
דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכען
פאטער נ"ע
די פערוואלטונג
פון פעראייניגטע קירושנער=צעך
אין לאדז, זאוואדזקא 4.

דער יודישער פליישער און וואורשטענמאכער=צעך
אין לאדז, פיעטריקאווער 24
טיילט מיט, אז נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער לאנג־ יעהריגער מיטגליד
נ"ע אברהם דימאנט
צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, מיטוואך, ד. 7 אויגוסט 1935.
1 א זייגער בייטאג פון טרויער־הויז, וואסכאדניא 14, ווערען אלע מיטגלידער אויפגעפאדערט צו קומען אבגעבען דעם נפטר דעם לעצטען כבוד.
די פערוואלטונג.

קאנפערענץ פון דריי גרויס=מאכטען

וועגן ליקווידירן דעם אביסיניש=איטאליענישן קאנפליקט

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.)

די צייטונגען זאגען ארויס זייער זיכערקייט, אז אויף דער קאנפערענץ פון די דריי גרויסמאכטען וועט זיכער קומען צו דער ליקווידאציע פון דעם איטאליענישען - אביסינישען קאנפליקט.

דער ענגלישער מיניסטער אידען וועט בעת זיינע אונטערהאנדלונגען מיט די איטאליענישע פראנצויזישע דעלעגאטען פרובען צו בעוועגען איטאליען, אז זי זאל בעגרעניצען איהרע ווירטשאפטליכע פאס-טולאטען.

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.)

פארן אפפאהרען אויף אורלויב האט דער פרעמיער באלדווין אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט מיניסטער אידען און אויסערן-מיניסטער האאר. מינ. אידען האט בעקומען אינסטרוקציעס צו דער קאנפערענץ פון דריי גרויס-מאכטען וועגען איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט.

נישט מעגליך איינצופיהרען דעם צוואנגס-שבת-רוה

ערקלעהרט דער ארץ-ישראלדיגער הויך-קאמיסאר

ירושלים, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ איז געווען מיט א בעזוך אין פתח-תקוה, וואו ער איז פייערליך אויפגענומען געווארען. דיפארשטעהער פון דער בעפעלקערונג האבען פארגעשטעלט זייערע פאסטולאטען.

דער הויך-קאמיסאר האט געענטפערט, אז ס'איז איצט נישט מעגליך איינצופיהרען קיין געזעץ וועגען שבת-רוה.

ערמארדעט א קאמוניסטישען פיהרער אין רוסלאנד

שטארקער רושם אין די רעגירונגס-קרייזען

מאסקווא, 6 (ספ. טעל.)

עהערנעכטען איז אין נאווא-גארלאווא ערמארדעט געווארען איינער פון די בעדייטענסטע קאמוניסטען, דער פארזיצער פון ארטיגען קאמיטעט סווירידאוו.

סווירידאוו האט שטארק גערודפ'ט די אפאזיציע.

די ערמארדונג פון סווירידאוו'ן האט געמאכט א שטארקען איינדרוק אין דירענירונגס-קרייזען.

מוראדיגע שרפה אין ווילנא

אפגעברענט א טארטאק און אן'אייל-פאבריק

ווילנא, 6 (טעלעפאניש)

אין ווילנא איז אויסגעבראכען א מורא'דיגע שרפה אויף דער פילראמאנט גאס 6. אין דעם דאזיגען גרויסען הויף געפינט זיך דער טארטאק פון די ברידער כוואלעסאוו, די פאבריק פון ראדיא-אפאראטען „עלעקטריש" און אן'אייל-פאבריק.

די פייער - פלאמען האט מען געזעהן אין גאנץ ווילנא. ביים לעשען די שרפה זענען געוועזן פערנומען די פייערלעשער און דאס מיליטער. די פייער-צונגען האבען זיך שוין נעהאט אריבערגעווארפען אויף קאלינאוסקי גאס, וואו ס'שטעהט פיל וואוין-הייזער. פלוצלינגג איז אויך איינגעפאלען א וואנד פון 5 מעטער הויך, וועלכע האט צונעדרעקט דאס הויז אויף קאווארסקא 11.

איין פייערלעשעראיז שטערבליך פערוואונדעט געווארען. ס'איז פערניכטעט געווארען דער טארטאק און די פאבריק עלעקטריש. די שאדענס בעטרעפען עטליכע מיליאן זלאטים.

ס'האלט ווידער ביים איינפאלן

א גרויס הויז אין ווארשא

ווארשא, 6 (טעלעפאניש) די ווארשאווער פאליצייאישע מאכט האט בעקומען א ידעה, אז די ווענד פונם גרויסען הויז אויף זלאטא 5 האבען זיך געוויזען גרויסע שפאלטען. אויפ'ן ארט איז באלד אנגעקומען א גרויסע בוי-קאמיסיע, וועלכע האט טאקע פעסטגעשטעלט, אז דאס הויז האלט ביים איינפאלען און בעפוילען די 40 לאקאטארען זאלען זיך גלייך ארויסקלויבען פון דעם הויז. די עוואקואציע פון די 200 נפשות איז פארגעקומען אין מיטען דער נאכט.

טויט-שטראפען אין רוסלאנד

מאסקווא, 6 (ספ. טעל.)

אין אוראל זענען אויסגעפיהרט געווארען 6 טויט-אורטיילען פון פערמשפט'ע פאר ערמארדען דעם ליטעראט קיראוו און ריכטער בעדון.

אין קאמסק זענען דערשאסען געווארען 3 באהן-ארבייטער, וועלכע האבען אויסגעשניטען די גומענע טיילען און זיי פערקויפט אויפ'ן מארק.

„דייטשע סטודענטענשאפט" איזאלירט פון דער גאנצער וועלט

פראג (יט"א) דער פראגער טייל פון דעם קאנגרעס פון דער אינטערנאציאנאלער סטודענטען-פעדעראציע האט זיך שוין פערענדיגט און די שלום-זיצונגען פון דעם קאנגרעס ווערען אפגעהאלטען אין טרענטשין-טעפליץ. אויף א פרעסע-קאנפערענץ האט דער פארזיצער פון דער פעדעראציע דזשיגא גארדיני ערקלערט, אז צו דער פעדעראציע זענען לעצטענס צוגעטרעטען די סטודענטען-ארגאניזאציעס פון יוגאסלאוויען, אירלאנר, א"י, פעראייניגטע שטאטען און עסטרייך. דער צוטריט פון עסטרייך איז בעזונדערס אינטערעסאנט, ווייל ביז-איצט איז די עסטרייכישע סטודענטענשאפט געווען ארגאניזירט אין די ראהמען פון דער „דייטשער סטודענטענשאפט". דער ראסען-כאראקטער פון דער „דייטשער סטודענטענשאפט" האט זי פולשטענדיג איזאלירט פון דער גאנצער וועלט.

פאליציי אויף דער זייט פון די דעמאנסטראנטען

רעוואלוציאנערע ארבייטער=אונרוהען אין טולאן

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

די ארבייטער פון ארסענאל אין טולאן האבען נעכטען איינגעארדענט שטורמישע גאסען-דעמאנסטראציעס געגען די אפשפארונגס - דעקרעטען פון לאוואל'ס רעגירונג.

ארום 3000 ארבייטער האבען זיך פערזאמעלט אויף א מיטינג אונטערן פרייען הימעל און האבען אויסגעהערט די רעדע פון קאמוניסטישען דעפוטאט בארטאליני.

דאן זענען די ארבייטער אוועק מיט א דעמאנסטראציע איבער די גאסען, זינגענדיג דעם אינטערנאציאנאל. צו די דעמאנסטראנטען האט זיך פעראייניגט דער גאסען-המון.

דער כאראקטער פון דער דעמאנסטראציע איז געווארען א רעוואלוציאנערער. צו די דעמאנסטראנטען האט זיך פעראייניגט די פאליציי, וועלכע איז נישט געוועזן צופרידען פון דער רעדוקציע פון די פענסיעס.

די דעמאנסטראנטען זענען בעפאלען א צוקער-ניע, עטליכע אפיצירען זענען צושלאגען געווארען. 5 קאפע-הייזער אין טולאן זענען דעמאלירט געווארען. ס'איז דעמאלירט געווארען א קינא, ווען די לאגע איז געווארען דראהענד, האט די מאכט פון קריגס-פלאט געפאדערט די אינטערווענץ פון דער זשאנדארמעריע. די זשאנדארמעריע האבען פונאנדערגעטריבען דעם עולם. 6 זשאנדארמען זענען פערוואונדעט געווארען.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

אויף א פערזאמלונג פון דער פאטריאטישער יוגענד אין איינער פון די גרעסטע זאלען האט זיך אריינגעריסען א גרופע קאמוניסטען.

ס'איז געקומען צו א געשלעג און א שיסעריי.

די ארויסגערופענע פאליציי האט ארעסטירט 30 פערזאן. פון דער שיסעריי זענען שווער פערוואונדעט געווארען 30 פערזאן.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

אין טולאן זענען שוין איינגעשטילט געווארען די אונרוהען. היינט איז פולשטענדיג רוהיג.

אין ברעסט האבען די אונרוהען אנגענומען א זעהר ערנסטען כאראקטער. אין די נאכמיטאג-שעה'ן האבען די דעמאנסטרירנדע ארבייטער פון פארט און ארסענאל בעווארפען מיט שטיינער אנ'אויטא-בוס מיט פאסאזשירען. א רייה פערזאנען זענען פערוואונדעט געווארען.

אין מאמענט ווען דער שנעל-צוג האט בעדארפט אפגעהן קיין פאריז, האט דער המון אנגעפילט דעם פעראן. דער מאשיניסט איז געווען געצוואונגען אפצושטעלען דעם צוג. די ארבייטער האבען ארויסגעהאנגען אויפ'ן וואקזאל א רויטע פאהן. אלע געשעפטען אין שטאט זענען פערמאכט געווארען. 5 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

די ארבייטער - מאניפעסטאציעס אין טולאן האבען אנגענומען א זעהר ערנסטען כאראקטער. 3 שעה זענען די ארבייטער געווען די הערשער פון דער שטאט. די צאהל מאניפעסטירענדע האט דערגרייכט איבער 3000. אויף פערשידענע געביידעס זענען ארויסגעהאנגען געווארען רויטע פעהנער.

ים-מאנעווערס מיט טויט-שטראלען נעבען ניו=יארק

48 פאנצער-שיפען צושמעטערט פון אנ'עלעקטרישער באטעריע

ניו-יארק, 6 (ספ. טעל.)

נישט ווייט פון ניו-יארקער האפען זענען שבת בעגינען אויסגעפיהרט געווארען ים-מאנעווערס, אין וועלכע ס'האבען זיך בעטייליגט 51 אמעריקאנער קריגס-שיפען.

אויף איינער פון די בערג-פעסטונגען, וואס פערטיידיגען דעם צוגאנג צו ניו-יארק, האט מען פון א באטעריע געשאסען פון ספעציעלע אפאראטען, וואס פערשפרייטען טויט-שטראהלען.

די דאזיגע ים-מאנעווערס זענען דורכגעפיהרט געווארען מיט דער גרעסטער געהיימנים אונטערן צודעק פון דער טונקעלקייט אויפ'ן ים.

די רעזולטאטען פון די פראבע-מאנעווערס מיט די נייע שטראהלען האבען בעוויזען, אז 48 שיפען האבען שטארק געליטען פון די טויט-שטראהלען, די לעצטע דריי שיפען זענען ווייניגער צושעדיגט. אין די מיליטערישע קרייזען האלט מען בסוד די פרטים פון דער בייגאכטיגער שיסעריי אויפ'ן ים, וועלכע איז פארגעקומען נעבען דעם וועסטען אינזעל היילאנד נעבען ניו דזשערסי.

אין דעם קורצען בעריכט, וואס דער ים-דעפארטאמענט האט פובליקירט, ווערט געזאגט, אז די פראבען מיט די געהיימע שטראהלען האבען פעסטגעשטעלט די זיכערקייט פון די אמעריקאנער ים-ברעגעס פון אנ'אנפאל מצד דעם שונא.

אין די קרייזען פון מיליטער-ספעציאליסטען דערקלערט מען, אז די ניי-ענטדעקטע געהיימע שטראהלען האבען פעסטגעשטעלט די זיכערקייט פון די אמעריקאנער ים-ברעגעס פון אנ'אנפאל מצד דעם שונא.

אין די קרייזען פון מיליטער - ספעציאליסטען דערקלערט מען, אז די ניי-ענטדעקטע געהיימע שטראהלען שטעלען פאר מיט זיך די גרעסטע דערפינדונג אין דער קריגס-טעכניק, זינט נאך דער וועלט-מלחמה. די ניי-דערפונדענע עלעקטרישע באטעריען מיט די טויט-שטראהלען ווערען איצט אויס געשטעלט אלע אמעריקאנישע ים-פעסטונגען.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפיען 37 (בענעדיקטא)
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

ווייכטיג פאר דאמען!
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע-מאכט די קלטעסטע היטע!
אויך גאנץ ניי און אויך נייע היטעו צו
3.50 געדענקט די אדרעס
„TOLA"
23 Zawadzka 23

ווייכטיג פאר אלע, וואס האבען בוי-אינטערעס אין ארץ-ישראל!
Enginier & Contractor
Mr. R. WEISS, TEL-AVIV
געפינט זיך צייטווייליג ביי ה' ארקין, פילסודסקיעגא 38, טעל. 171 45
גיט גענויע אינפארמאציעס וועגען בויען הייזער, בוי-פלעצער און הויז-פערוואלטונג אין ארץ-ישראל.
שפרעכשעה פון 5 — 7 נאכמיטאג, חוץ שבת.

ווייכטיג פאר לעבענס-פערזיכערונגס-פאליסען!
זעמטליכע לעבענס-פערזיכערונגס-פאליסען, וואס זענען א געוויסע צייט נישט געצאהלט געווארען און זאגאר אנולירטע קענען ווערען דורך מיר אויסגענייט און ווייטער גילטיג, אזוי, אז דאס איינגעצאהלטע געלד זאל נישט פערלוירען ווערען. ווענדען זיך לאדז, פיעטריקאווער 145, וו. 5
ש. זילבערבערג אויס ווארשא, טעל. 203-94. אגענטען ווערען געזוכט, מינדליך פון 3 ביז 5 נ.מ.

אונזער חשוב'ן קאלעגע און סטארשיה'משה פזשיגורסקי צוליב'ן טויט פון זיין אונפער-געסליכען
פאטער נ"ע
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.
זייט געטרייסט!
זיגמונד הענריקאווסקי.
ישראל ליפמאן און פרוי.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן ראט-מיטגליד
ה' משה פזשיגורסקי
צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען
פאטער נ"ע
זייט געטרייסט מיט די טראדיציאנ. ווערטער:
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
ראט און פערוואלטונג
פון דער האנדווערקער-באנס
לאדז, פיעטריקאווער 20.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען-, הארץ- און סקלעראז-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145.
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אן ביז 8 פריה, פון 12 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 1—10 בטאג.
עלעקטראנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזן פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אויערען, נאז און האלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקאפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9—2 און פון 4—8 אוונט

פאר גאלד,
בריליאנטן
בזשוזשעטעריע
און לאמבארד-קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
אלזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

ד"ר
ל. שיפמאן
האט זיך איבערגעצויגען
פון זשעלאנא 3
אויף 64 זאכאדניא 64
פרטער, 2-טער שטאק. טעל. 106-72.

„קיין פרעמדעס דארפען מיר נישט
אבער קיין אייגענס וועל־ען מיר נישט געבען"

גרויסע רעדע פון גענ. רידז־שמיגלי אויפן לעגיאניסטן־צוזאמענפאהר

קראקע, 6 (טעלעפאניש)

היינט, 4 פארטאגס, איז צום לעגיאניסטען־צוזאמענפאהר אנגעקומען דער פרעמיער וו. סלאוועק און אנדערע מיטגלידער פון דער רעגירונג.

7 א זייגער אינדערפריה איז אנגעקומען דער קריגס־מיניסטער גענ. קאספזשיצקי. עטליכע מינוט שפעטער איז ביי די קלאנגען פון ארקעסטער אויסגעשטיגען דער גענעראל - אינספעקטאר פון דער פוילישער ארמעי גענ. רידז־שמיגלי, איהם האבען אפגעגעבען ראפארטען פאלגענדע גענעראלען: קאספזשיצקי, סאסנקאווסקי, לוטשינסקי, מאנד און טאמאשעווסקי. אויף אלעיא 3־טער מאי איז אויפגעשטעלט געווארען א טריבונע, פון וועלכער פרעמיער סלאוועק און גענ. רידז־שמיגלי האבען אויפגענומען די דעפילאדע פון די לעגיאניסטען. די דעפילאד' האט אנגעפיהרט דער גענ. נארוויד־נויגעבויער. דאן זענען די לעגיאניסטען אוועק אין וואוועל. אין צוג זעהט מען די גענעראלען: דלוגאשאווסקי, סקלאדקאווסקי, גורעצקי, א. א.

אויפ'ן צוזאמענפאהר האט גענ. רידז־שמיגלי געהאלטען פאלגענדע רעדע:

קאלעגען! ס'איז אזוי געשעהען, אז נאר איך אליין וועל צו אייך רעדען. דער פרעמיער סלאוועק האט גערעדט ביי אנ'אנדער געלעגענהייט.

איך בין טיף איבערצייגט, אז אין דעם מאמענט וועט זיין פאר א מענשליכער שטים אזוי צו טרעפען אין אייער ברוסט, אז ס'זאל ריהרען דעם ריטם פון אייער הארץ, ווייל איהר קומט פון דער וואוועלער קריפטע...

דער קאמענדאנט וועט זיך שוין נישט בעווייזען צווישען אונז און וועט מעהר נישט געבען קיין ריס אין אונזער געוויסען, אין געוויסען פון פאלק, און וועט נישט גלעטען הארציג, וועט זיך נישט פרעהען מעהר מיט אונזער טרייער, זעלנערישער ליבע...

צי דארף איך נאך צו אייך רעדען וועגען דעם ווער ער איז געווען פאר פוילען? מיט צוויי צעהנדליג יאהר צוריק האבען מיר שוין פערשטאנען, וואס פוילען האט אין איהם געהאט, מ'האט ערשט נישט געדארפט זיין טויט, כדי אונז צו איבערצייגען וועגען זיין גרויסקייט.

קאלעגען! מ'דארף נישט קרעכצען, מ'דארף טראכטען און צולעגען א האנד, אז ס'זאל זיין גוט, בעקעמפען די בייזוויליגקייט, אויב עמיצער אין לאנד רעכענט אויף עפעס שוואכע מאמענטען האט ער זיך שלימזלדיג פערעכענט. און אויב אימיצער פון דרויסען קאלקולירט אויף אזא געלעגענהייט, זאל ער וויסען, אז מיר ציהען נישט אויס אונזער האנד נאך פרעמדס, אבער אונזערס וועלען מיר נישט געבען. קיין קנעפעל פון קלייד וועלען מיר נישט געבען און זאל ער וויסען, אז דאס איז דער בעשלוס פון גאנצען פאלק.

דער צוזאמענפאהר האט געמאכט דעם גענעראל רידז־שמיגלי א בעגייסטערטע אוואציע. און דער ארקעסטער האט געשפילט דעם פוילישען הימן און די „ערשטע בריגאדע".

דאן איז פארגעקומען א גרויסע פייערליכקייט אויפ'ן געדענק־בארג לכבוד מארשאל פילסודסקי.

בלוטיגער פארפאל אויף דער יוגאסלאווישער גרעניץ
דערהרגעט 8 מענשען

בעלגראד, 6. (ספ. טעל.) א גרופע פון 14 בעוואפענטע מאנספערשוינען און 2 מיידליך האבען געפרובט אריבערצוגעהען די גרעניץ פון אלבאניען, די יוגאסלאווישע גרעניץ־וואך האט געשאסען, 6 מאנספערשוינען אוןביידע פרויען זענען דערהרגעט געווארען די נעמען פון די דערהרגעטע זענען נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען. מ'רעכענט אז דאס זענען פרויענהענדלער, וועלכע האבען פערפיהרט די צוויי מיידלעך.

האלענדישע דעלעגאטען
צו דער וועלט־קאנפערענץ פון מזרחי

אמסטערדאם (יט"א) צו דער וועלט־קאנפערענץ פון מזרחי, וועלכע עפענט זיך דעם 11־טען ה. ח. אין קראקע פאהרען אפ דער פארזיצער פון מזרחי אין האלאנד וו. ד. מאגיניאק און דער פיהרער פון דער מירחיסטישער יודענד לעא באלדע.

א העברעאישע מאנאגראפיע וועגען פרעזידענט מאסאריק

פראג, (יט"א) די טעג איז דא ערשינען א העברעאישע מאנאגראפיע וועגען פרעזידענט מאסאריק פון פרופ' דר. עווא ספפיראווא. די מאנאגראפיע ענטהאלט חוץ א ביאגראפיע פון מאסאריק אויך ציטאטען פון זיינע ווערק.

נייער אינדישער וויצע־קעניג

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.)

מארקיז לינלינגטאו איז נאמינירט געווארען אלס וויצע־קעניג פון אינדיען אויפן ארט פון לארד ווילינגטאו.

וואס וועט זיין דעמאלס
ווען דאנציג וועט נישט צוריקציהען די צאל־פערארדנונגען

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)

היינט וועט די פוילישע רעגירונג ענטפערן אויף דער לעצטער נאטע פון פרעזידענט פון דאנציגער סענאט גרייזער. דער ענטפער וועט האבען די פארם פון א נאטע אדער פון א רעדע, וועלכע ס'וועט האלטען דער פוילישער גענעראל - קאמיסאר פאפע, וועלכער איז נאך דער קאנפערענץ מיט מיג. בעק אפגעפאהרען קיין דאנציג.

די פוילישע רעגירונג וועט קאטעגאריש אפווארפען דעם פארשלאג וועגען אנהויבען אונטערהאנדלונגען נאך איידער דאנציג וועט צוריקציהען אלע צאל־פערארדנונגען.

אויב דאס וועט זיין דער פוילישער ענטפער און דאנציג וועט דאך נישט צוריקציהען די צאל־פערארדנונג, וואס וועט זיין דאן?

דאס איז די פראגע, אויף וועלכער יעדער ווארט מיט אונגעדולד.

דאזיגען ארטיקעל און שרייבט:

„ס'איז א קלארע פאליטיק: פוילען דארף זיין א משרת ביי דייטשלאנד; דארף מיט איהרע פאליטישע אספיראציעס זיך אפווענדען פון מערב (דאס מאל פון דאנציג) און זיך ווענדען צו מזרח לויט די פלענער פון היטלער. ראזענבערג און אנד., ווייל אזוי פאדערט דייטשלאנד'ס אינטערעס, די דייטשע עקספאנסיע אויף מזרח.

„אין בערלין האט מען געעפענט די קארטען. אין ווארשא וועט מען שוין נישט קאנען זאגען, אז מ'קאן נישט די דאזיגע קארטען. אדער מ'שפילט, אדער מ'זאגט זיך אפ פון שפיל".

שווערע שטראפען אין דאנציג
פאר פריבען ארויסצופיהרען עטליכע זלאטעס

דאנציג, 6 (ספ. טעל.)

דאס דאנציגער געריכט האט היינט אויפ'ן וועגען שנעל־געריכט בעטראכט דעם פראצעס געגען הענדלער און הענדלערינס, פוילישע בירגער, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין איבערשרייטען די דעוויזען - פעראַרדנונגען. די דאזיגע הענדלער האבען געבראנגט קיין דאנציג אויפ'ן מארק לעבענס־מיטעל פון פוילען, פאר וואס זיי האבען בעקומען בעצאהלט מיט זלאטים. זיי האבען אויסגעטוישט די גולדענס אויף זלאטעס און געפרובט ארויסצופיהרען קיין פוילען.

דאס געריכט האט יעדען פון זיי פערמשפט אויף 5000 גולדען שטראף אדער צו לאנג־טערמיניגען ארעסט. די אנגעקלאגטע זענען ארעסטירט געווארען אויפ'ן ארט. די 600 גולדען, וואס מ'האט ביי זיי געפינען זענען קאנפיסקירט געווארען.

„פעלקישער בעאבאכטער"
בעליידיגט פוילען צוליב דאנציג

דער ענדעקישער „קוריער פאזנאנסקי" ברענגט דעם אינהאלט פון אנ'ארטיקעל אין היטלערישען „פעלקישער בעאבאכטער" וועגען קאנפליקט מיט דאנציג. די היטלער־ציטונג שרייבט וועגען פוילען מיט א פעראיבעל טאן: דייטשלאנד זאל דאס היטען, שיצט פוילען געגען דער געפאהר מצד דעם ראטען־פערבאנד. ס'דראהט פוילען אנ'אינערליכע קאמוניסטישע געפאהר; פוילען דארף דעריבער אויסמיידען, וועלכע נישט איז ענדערונגען אין דער פאליטיק אויפ'ן צפון־מזרח אייראפע און אזא ענדערונג וואלט ענטשטאנען אויב דער קאנפליקט מיט דאנציג וואלט פערשארפט געווארען. דער „פעלקישער בעאבאכטער" דראהט פוילען מיט איבעררייסען די פריינדליכע בעציהונגען.

„קוריער פאזנאנסקי" טרעט שארף ארויס געגען

פראנצויזיש מיליטער ביי די אביסינישע גרעניצען
אביסינישע שבטים פאגראמירען פראנצויזישע בירגער

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

פון דער פראנצויזישער האפען־שטאט דזשיבוטי, וועלכע געפינט זיך ביי דער אביסינישער גרעניץ, זענען אין משך פון דער נאכט דערהאלטען געווארען פאלגענדע אלארמירענדע דעפעשעס:

גרויסע מחנות בעוואפענטע אביסיניער, וועלכע געהערען צו די וואנדערנדיגע שבטים זענען בעפאלען אין די גרעניץ־געביטען פון דובבא, סידאמא, אוליאמא און גאלא־נעביט, די פראנצויזישע מיסיאנס־הייזער, וועלכע געפינען זיך דארט און האבען זיי אויסגערויבט.

די אביסיניער האבען דערשאסען די וועכטער פון די מיסיאנס־בנינים, האבען אוועקגעפיהרט אין געפאנגענשאפט די פרויען און קינדער פון די שווארצע בעדינער און האבען אויסגערויבט די הייזער ביז א סארעם. פאר'ן אוועקגיין האבען די אביסיניער אונטערגעצונדען אלע בנינים.

די אלארמירענדע פראנצויזישע זעלנער האבען זיך נאכגעיאגט נאך די אנפאלער. זיי זענען אבער באגעגענט געווארען מיט א שטארקער שיסעריי פון ביקסען און זענען געצוואונגען געווען זיך צוריקצוציהען.

פון דזשיבוטי איז ארויסגעשיקט געווארען א פראנצויזישע שטראף־עקספעדיציע אין צוזאמענשטעל פון 4 באטאליאנען זעלנער צו פערפאלגען די רויבערישע שבטים אין די בערג פאזע די אביסינישע גרעניצען.

רוים, 6 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע ציטונגען זענען ארויס מיט שארפע ארטיקלען געגען דער אביסינישער רעגירונג וועלכע טוט איצט צו להכעיס, געגען פראנקרייך ענגלאנד און איטאליע און גיט ארויס קאנצעסיעס פאר יאפאנישע אונטערנעהמער.

„אין דער צייט, ווען פאר געוועהנליכע אייראפעער איז פערבאטען צו בעזוכען די טיפערע געגענדען פון אביסיניע, פאהרען ארום איבער אביסיניע יאפאנישע אינזשעניערען איבער די געגענדען, וואו מ'האט ענטדעקט גאלד־גרובען, פלאטין, קופער, אייזען, שוועבעל־שטאף און שטיין־קוילען.

דערביי ווייזען אן די איטאליענישע ציטונגען אז לויט'ן אפמאך צווישען איטאליע, פראנקרייך און ענגלאנד פון 1906־טען יאהר, וועט די אביסינישע רעגירונג זיין געצוואונגען צו אנולירען א סך קאנצעסיע־אפמאכען וועלכע זי האט ארויסגעגעבען אהן דעם הסכם פון די דריי גרויס־מאכטען.

אנ'אראבישע ציטונג וועגען לעגיסלאטיוו־ראט

יפו (יט"א) דער יפו'ער קארעספאנדענט פון דער ציטונג „א דיפאע" אין דמשק שאצט דעם געפלאנטען לעגיסלאטיוו־ראט אין א"י אלס פרוב צו פערשטארקען דעם בריטישען אימפעריאליזם דורך דער צוזאמענארבייט פון יודען און אראבער".

די מאנדאט־מאכט — שרייבט די אראבישע ציטונג — איז פעראינטערעסירט צו דערפיהרען צו א געוויסער פערשטענדיגונג צווישען די ביידע געמיינשאפטען, אבער דער לעגיסלאטיוו־ראט — לויט דער מיינונג פון דעם קארעספאנדענט — וועט דינען בלויז אלס ווערקצייג אין די הענד פון די יודען, כדי צו פערווירקליכען די ציוניסטישע פראיעקטען אין רעגירען מיט א"י, לויט זייערע סטר... פלענער"

דעם 7. סעפטעמבער עפענט זיך אין לאנדאן
דער קאנגרעס פון פעדעראציע פון פוילישע יודען אין אויסלאנד

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט די פעדעראציע פון פוילישע יודען אין אמעריקא גענומען איניציאטיוו צו ארגאניזירען א וועלט - קאנגרעס פון פוילישע יודען אין אויסלאנד.

דער דאזיגער געדאנק איז ביסלעכווייז געווארען רעאליזירט און איצט נאך לאנגער און שטילער ארבייט, און נאך מיינונגס־אויסטוישונגען מיט פערשידענע פוילישע פעדעראציעס אין דער גאנצער וועלט, איז ענדליך געלונגען פעסטצושטעלען דעם דאטום פון דעם היסטארישען וועלט־קאנגרעס פון פוילישע יודען, וואס געפינען זיך אין דער גאנצער וועלט.

דער קאנגרעס וועט פארקומען אין לאנדאן, אין די טעג פון דעם 7־טען ביז דעם 11־טען סעפטעמבער איינשליסליך, ד. י. און ווערט גערופען דורך דער פעדעראציע פון פוילישע יודען אין ענגלאנד צוזאמען מיט דער פעדעראציע פון פוילישע יודען אין אמעריקא און ארץ ישראל. די דריי פעדעראציעס, וואס צעהלען הונדערטער טויזענדער מיטגלידער פוילישע יודען, האבען בעשלאסען צו שאפען א גרויסע וועלט - ארגאניזאציע פון פוילישע יודען, כדי געמיינזאם צו העלפען לעזען די שווערע טראגישע פראבלעמען, וואס שטעהען אויפ'ן סדר־היום אין שייכות מיט דער שרעקליכער לאגע פון די יודען אין פוילען.

ביז איצט האבען שוין 14 לענדער אנגעמאלדען זייער בעטייליגונג, צווישען זיי געפינט זיך: אמעריקא, ארץ ישראל, מעקסיקא, קאנאדא, ארגענטינא דייטשלאנד, פראנקרייך, בעלגיען, עסטרייך, גריכענלאנד, טשעכאסלאוואקיען, איטאליען און שווייץ.

די אמעריקאנישע לענדער ווערען איצט בעזוכט דורך דעם דירעקטאר פון דער אמעריקאנער פעדעראציע, ד"ר ישראל טויבש, געוועזענער פיהרער פון דער אסט־יודען פערבאנד אין דייטשלאנד און איצט אין אמסטערדאם דער פיהרער פון דער פעדעראציע פון פוילישע יודען אין האלאנד, האט אויפ'ן פערלאנג פון דער פעדעראציע פון פוילישע יודען אין ענגלאנד, זיך אונטערגענומען צו בעזוכען אין דער קורצער צייט אלע אייראפעאישע לענדער, כדי מאכען די נויטיגע הכנות.

אין פוילען גופא האט דער געפלאנטער קאנגרעס, ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס און פון פערשידענע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס זענען דערהאלטען געווארען בעגריסונגס - בריף. דאס ביורא פון דער פוילישער פעדעראציע אין לאנדאן, איז איצט פערוואנדעלט געווארען אין א וועלט צענטער יעדען טאג קומען אן פערשידענע טעלעגראמען, פון אלע עקען וועלט, וואס מעלדען זייער בעטייליגונג אינם קאנגרעס, עם ארבייטען פערשידענע קאמיסיעס, כדי צו מאכען די לעצטע הכנות.

דער סדר־היום וועט אין די נאהענטסטע טעג פערעפענטליכט ווערען ווי אויך דאס ארט, וואו דער קאנגרעס וועט אפגעהאלטען ווערען.

לאדז. 7 אויגוסט 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 7 אויגוסט 1935

נאר נישט אראפלאזען די הענט!

ביסלעכוויז, ביסלעכוויז הויבט אן קלאר צו ווערען, אז מיר האבען זיך צופיל פערגאלאפירט אין אונזערע קינות מכוח דעם חורבן פונם יודישען קיבוץ אין דער דיאספארא.

אפילו ווען מיר ווילען אונטערנעהמען א הילף-אקציע, אויפצובויען חעם דאזיגען חורבן, זענען מיר אדורכגעדרונגען מיט אזא טיפער איכה-שטימונג, אז ס'קען איינעם אפגעשלאגען ווערען דער חשק, צו ווילען עפעס טאן.

דריי מעגליכקייטען פון הילף זענען פערהאן אין אונזערע פערספעקטיווען: די אויסוואנדערונג פון די רואינירטע ישובים, דערהויפט קיין ארץ-ישראל, די פערבעסערונג פון די בעציהונגען צו אונז מצד די אויסערליכע מלוכה'שע און געזעלשאפטליכע פאקטארען און אונזערע אייגענע אנשטרענגונגען צו פערפעסטיגען אונזערע פאזיציעס.

האבען אונזערע ביטערע קלאגערייען אויפן חורבן פון די יודישע פאזיציעס אוודאי געהויבען די אקציעס פון דער אויסוואנדערונג - אידעע זיי האבען אפשר אויך געקענט האבען א געוויסע פעולה, ווייכער צו מאכען די הערצער פון „מלכים ושרים", מ'זאל נישט אזוי האסטיג דריקען אויף אונז דעם ראד פון פערניכטונג, מ'זאל אונז לאזען אביסעל אפציהען דעם אטעם, — אויף אונז אליין האט עס אבער געווירקט דעמאראליזירענדיג, דעגענערירענדיג, פערשפרייטענדיג יאוש און אפהענטיגקייט, אפטויטענדיג איטליכעם ענערגיע צו פרובען אונטערנעהמען א וועלכע ס'איז הילף אקציע.

די אטראפיע איז געגאנגען אויף ביידע פראנטען, סיי אויפן געביט פון כלל-ארבייט און סיי אין אינדיווידועלען זינען, ס'נעמט דאך אן ממש א שרעק, ווען מ'דערמאהנט זיך, ווי דער ווארים פון אפאטיע און יאוש האט צופרעסען אונזערע געזעלשאפטען און אפילו אונזערע משפחות, ממש ווי מיר וואלטען געווען פער'משפט'ע צום טויט און דער תליון שטייט שוין איבער אונז מיט דער האק, אז קיין שום ווידערשטאנד וועט שוין נישט העלפען!

קיין שום לאזונג פון אליינהילף האט נישט ביי אונז קיין דערפאלג; וועלכע פלענער פון פראדוקטיוויזאציע, פון איבערשיכטונג, פון שאפען נייע פרנסות, פון שטיצען מיט קרעדיט אלטע פרנסות, פון קאמף פאר רעכט אויף ארבייט, פון ארגאניזירען די אייגענע כוחות, פון קאנסאלידירען פערשידענע ארגאנען, פון פאליטישע אקציעס אויף די אדער אנדערע געביטען איז דאס פאלק צו זיי טויב און די פיהרערס פון פאלק האבען אויף אט די אלע „נאאיווע" פרובען א שמייכעלע פון ביטול: וואס, מ'שטיינס געזאגט, קען עס אונז העלפען!

ווי א בייזער גיפט איז דער דאזיגער יאוש זיך פונאנדערגעגאנגען אין מארך פון אונזערע ביינער און צעפרעסען אונזער ווילען, אונזער אינסטינקט, אונזער כוח פון ווידערשטאנד! און אפט מאכט עס דעם איינדרוק, ווי מיר וואלטען אליין, מיט פערמאכטע אויגען, געלאפען מיט א מורא'דיגען אימפעט אין אפגרונט אריין, כדי וואס גיכער א סוף צו מאכען צום דאזיגען שרעקליכען צושטאנד פון „נישט לעבען, נישט שטארבען, נאר מאטערן זיך". אזוי למשל, אין דער פראגע פון האנדווערק און לערן יונגלעך. ס'איז אין אונזער גאנצער געשיכטע, דוכט זיך, נישטא אזא משל, אז מ'זאל אונז אזוי פיל מוסר'ן און ווארענען געגען אנ'אנרוקענדיגער סכנה און מיר זאלען בעוואוסטזיניג, בייזווילי אליין אריינרוקען אונזער האלז אין פעטליע און פערציהען איהר. אין קיין שום דור זענען מיר נאך נישט געשטאנען מיט אפענע אויגען פארן פולען איבערריים פון דער מלאכה - טראדיציע ביי יודען, אז אין א געוויסען טאג זאלען מיר בלייבען לחלוטין אהן יודישע בעלי-מלאכות. און ס'העלפען נישט קיין שטראף-רייד. מיר לערנען נישט קיין מלאכה און ווילען נישט האבען ווענען איבערצוגעבען אונזערע ווארשטאטען. און דאס אין א צייט, ווען מלאכה איז געבליבען כמעט אונזער לעצטער איינציגער שטיצפונקט אין לעבען!

ניין, צו וויט זענען מיר אוועק מיט אונזער יאוש, וועלכער האט גראד דעם גרעסטען חלק אין אונזער חורבן; קיין שום שונא קען אונז נישט אזוי פיל שלעכטס טון, ווי מיר טוען זיך אליין!

און צי איז דער יאוש א בערעכטיגטער? צי איז שוין טאקע נישטא קיין שום אויסזיכט פאר יודען אין די לענדער פון זייערע וואוינשאפטען? לאמיר נאר פרובען נעהמען דעם אפטימיזם צו הילף און אלץ וועט בעקומען גאר אנ'אנדער קאליר.

א סברא, אז אפילו די סאמע אומגליקליכסטע יודישע קיבוצים פון מזרח-איראפע שטייען איצט העכער, ווי מיט הונדערט יאהר צוריק; אנסקעגען יענער צייט האבען זיי, איצט זעהר ווייניג, כמעט גארנישט, פערלוירען פון זייערע פרנסות און א היפש ביסעלע געוואונען, און אלץ, וואס די שונאים בעקעמפען איצט. איז פון די פראצענטען, אבער נישט פון קרן, נישט רעכענענדיג דעם גרויסען פראצענט, וואס איז פאר די הונדערט יאהר צוגעקומען. די גרויסע יודישע, ישובים אין די נייע איינוואנדערונגסלענדער, וואוהין די האנט פונם שונא איז צו קורץ, צו דערגרייכען!...

און אויך אין אונזער פערשפילטקייט האבען מיר נאך נישט אלץ פערלוירען, דער דופק פון לעבען שלאגט נאך גאנץ שטארק אין אונזער ארגאניזם, און ווער ס'אבסערווירט פון א זייט, ווי אזוי יודען לעבען און בעוועגען זיך אין די שווערע בעדינגונגען, ווערט אפט ארומגעכאפט מיט א טיפער התפעלות און אפילו קנאה.

קיינער וועט דאך נישט פערלייקענען דעם אומגעהייערן כוח פון דער יודישער געזעלשאפטליכקייט, וואס דינט אונז ווי אנ'עלעקסיר פון לעבען און פערטרעט אונז אפט דעם כוח פון דער מלוכה, וואס פעהלט אונז. ווי אפט טרעפט, אז זייטיגע פאקטארען ברעכען אונז און מיט אונזער אייגענער געזעלשאפטליכער הילף ווערען מיר צוריק אויפגעשטעלט. דערויף זענען דאך עדות אונזערע טויזענטער עקזיסטענצען סוחרישע. קליינהענדלערישע, וואס האלטען זיך גאר אויף א האר פון אונזער אייגענער געגענזייטיגקייט.

דער „לכו והתפרנסו זה מזה" איז נאך קיינמאל נישט געווען אזוי גילטיג, ווי אצינד.

בלויז איין קאפעלע מעהר אפטימיזם, מעהר תשוקה צום לעבען, מעהר קאמפס-איניגקייט און קאמפס לוסטיגקייט פאר אונזער קיום, מעהר גלויבען אין אונזערע כוחות, מעהר ווילען צו דערהאלטען אונזער לעבען, — און מיר וועלען שטיין מיט אויפגעהויבענע קעפ, אקסעל ביי אקסעל, מיט א געשטייגערטען מוט אין קאמפס-פעלד, וואו מיר קענען נאך אויך אפהאלטען נצחונות.

נאר נישט אפלאזען די הענט, נישט לאזען זיך בעהערשען פונם יאוש!

פ. ק.

קאמף צווישן נאצי-פארטיי און רייכסוועהר

אפענער בונט פון מיליטערישע לופט-פליהער אין בערלין

אין די צייטונגען בעווייזען זיך כסדר ידיעות וועגען פערשארפטע בעציהונגען צווישען דער נאציאנאל-סאציאליסטישע פארטיי אין דייטשלאנד און דער רייכסוועהר. עס זענען אויך געווען ידיעות וועגען דער פאדערונג פון דער רייכסוועהר אויפצולעזען די נאציאנאל סאציאליסטישע פארטיי. אז די דאזיגע פאדערונג ווערט אויך איצט אויפגעהאלטען מצד דעם רייכסוועהר איז שוין א זיכער פאקט. דאך מוז בעמערקט ווערען, אז הגם די ידיעות וועגען קאנפליקט זענען אמת, איז די לאגע דאך נישט קיין שארפע. עס האנדעלט זיך וועגען א לאנגדויערענדען פראצעס, וואס ציהט זיך שוין וואכען און וועט וואהרשיינליך אזוי שנעל נישט געלעזט ווערען.

די סיבות פון קאנפליקט זענען גאנץ קלאהר. נאכדעם ווי די רייכסוועהר האט אין א געוויסער מאס אפגעקלאפט דעם לינקען פליגעל פון דער פארטיי און פון דעם ס. א., בכדי צוגישט צו מאכען די לאזונג פון דער צווייטער רעוואלוציע און האט זיך דערביי בענוצט אויך מיט דער פארטיי אליין, ווייל זי איצט די גאנצע פארטיי אויפלעזען. מצד דער פארטיי האט מען דאס פאראויסגעזעהען און צוליב דעם האט זי אויך מיט א יאהר צוריק געמאכט דעם פרוב צו פערברייטערען די אקציע און ארויסצונעהמען די איניציאטיוו פון די הענד פון קאנסערוואטיווען לאגער.

די רייכסוועהר וויל אויפלעזען די פארטיי צוליב פאלגענדע סיבות:

קודם-כל האנדעלט עס זיך וועגען דער ליקווידאציע פון דער פארטיי-"בעאמטען-מלוכה". די 6 ביז 8 הונדערט טויזענד פארטיי בעאמטע ווערען דורך דער רייכסוועהר בעטראכט ווי פאראזיטען אויף דעם קערפער פון דייטשען פאלק, און ווי א אונערהערטע בעלאסטונג. די דאזיגע בעאמטע האבען ענטוויקעלט א שרעקליכע קארופציע ווירטשאפט און דורך זייער דילעטאנטיזם האבען זיי דעזארגאניזירט די גאנצע מלוכה פערוואלטונג.

דאן קומט דא אויך אין בעטראכט א פשוט'ער קאנקורענץ-קאמף, די פארטיי וויל זאגען א דעה אין דער רייכסוועהר, פונקט ווי דאס האבען אמאל געוואלט די שטורם-אפטיילונגען. די רייכסוועהר וויל האבען א אונפאליטישען און איבערפארטייאישען לאנד פערטיידיגונגס-ראט, אין וועלכען עס זאלען אויך זיין פערטרעטען סעקט, מאקענזען און לודענדארף. די פארטיי פאדערט אבער אין ראט א אבסאלוטע מעהרהייט.

ווייטער זעהט די רייכסוועהר, די מאמענטען פון צערפאל, אונצופרידענהייט, שנאה, וואס דער פארטיי רעושים רופט ארויס אין פאלק און זי האלט אז אזא שטימונג שוואכט אפ די קריגספעהיגקייט פון פאלק, און אז ווען די פארטיי וועט ווערען אונפאפולער קען עס ארויסרופען א כאאס. דאס איז אויך דער גרדאנקען גאנג פון די דייטש-נאציאנאל און פון שטאהלהעלם.

פערשטעהט זיך, אז די פארטיי שטעלט זיך שטארק אקעגען. מען דערצעהלט, אז די אונטערהאנדלונגען מיט סעקט און לודענדארפען זענען נישט געלונגען, ווייל מען האט זיי נישט געוואלט נאכגעבען די דאזיגע בעדינגונגען.

אז די שפאנונג צווישען רייכסוועהר און פארטיי וואקסט כסדר בעהאלטען שוין נישט די אפיציעלע פאקטארען. די נעכטיגע „אי ק. צ." ווייסט אפילו צו דערצעהלען וועגען א אפענעם בונט פון מיליטערישע לופט פליהער אין בערלין. די צייטונג ברענגט א דעפעשע פון וויען אין וועלכער עס ווערט געזאגט, אז אין שכונות פון בנין פון דער רייכסוועהר איז אין בערלין די לעצטע 48 שעה געקומען צו דעמאנסטראציעס פון דייטש מיליטערישע לופט-פליהער געגען נאציאנאל סאציאליזם. די דעמאנסטראנטען האבען אונטער דער פיהרונג פון זייערע אפיצירען זיך אקעגענגעשטעלט דער פאליציי מיט געוועהר אין דער האנד דערנאך זענען זיי אפגעפאהרען אין אויטאס אין זייערע קאזארמעס.

דאס רייכסוועהר מיניסטעריום האט געמעלדעט דער פאליציי, אז זי וועט ענערגיש פראטעסטירען אויב מען וועט ארעסטירען די דעמאנסטראנטען.

צומארגענס האבען זיך די דעמאנסטראציעס איבערחזרט. מיליטערישע לופט-פליהער האבען ארגאניזירט א צוג צום נייעם מיליטערישען פליה-פלאץ אין „יאאכימסטאל" אויפ'ן וועג האבען זיך געהערט אויסרופען היטלער דאס איז נישט דייטשלאנד, „מיר ווילען א אמת'ן גענעראל אלס שעף פון דער לופט-פליהעריי." די פאליציי האט נישט געוואגט צו אינטערוועבירען.

צו א אינצידענט איז נאר געקומען אין מאמענט ווען עס איז אקעגענגעקומען א געוויסער 'גדול פון דער נאציאנאל סאציאליסטישער פארטיי די דעמאנסטראנטען האבען איהם ארומגערינגעלט ארויסגעראטעוועט האט איהם א העכערער פאליציי אפיציר, וואס האט איהם אוועקגעפיהרט אין א אויטא. אלע מיליטערישע לופט-פליהער האבען געהאט אפיציעלע פשעפוסטקעס, צו זיין אין גאס ביז איינס א זייגער ביינאכט.

צומארגענס אין דערפריה האט מען אויף די גאסען פון בערלין געפינען א גרויסע צאהל אראפגעריסענע פון די נאציאנאל סאציאליסטישע מונדירען די היטלעריסטישע אפצייכנונגען.

די סיבה פון די דעמאנסטראציעס איז די גרויסע פערביטערונג, וואס הערשט צווישען די מיליטערישע לופט-פליהער געגען דער רעגירונג וועלכע האט נישט געוואלט בעעהרען דעם אנדענקען פון פערשטארבענעם פיאנער פון דייטשען לופט-פליהעריי דעם בעריהמטען פראפעסאר יונקערס. ווי בעוואוסט האט יונקערס, אין יאהר 1933 זיך צוקריגט מיט גערינגען, וועלכער האט בעפוילען צו פערשיקען דעם 70-יעהריגען זקן אויף עטליכע חדשים אין קאנצענטראציע, וואו ער איז קראנק געווארען און געשטארבען.

די דייטשע פליהער האבען בעשלאסען צו פאדערען איצט די רעהאבילטאציע פון פראפ. יונקערס און צו שטעלען איהם א דענקמאל אויף די פליה-פלעצער אין טעמפעלהאף און יאאכימסטאל.

עס מעהרען זיך אלזא אין דייטשלאנד די סימנים, וואס ווייזען אן אויף דער אונצופרידענהייט מיט דעם רעזשים אין אלע שיכטען פון דער געזעלשאפט. עס וואלט אבער געווען א טעות צו גלויבען, אז די פארטיי קוקט זיך צו דעם רוהיג צו, זי פערטיידיגט זיך און דער קאמף איז ווייניג אונגלייך, ווי ער איז געווען צווישען די רייכסוועהר און די שטורמיסטען.

אמת די רייכסוועהר בעזיצט אלע ראנגען מיט איהרע מענשען פון אלע לאגערען און זאגט זיך אפ אויפצונעהמען געבעלסען אין לאנדפערטיידיגונגס-ראט. אבער די פארטיי בעווייזט פון דער אנדערער זייט, אז די רייכסוועהר איז נאך נישט אלמעכטיג, זי פיהרט גלייכצייטיג א נייעם אנגריף געגען די נישט נאציאנאל-סאציאליסטישע מיניסטארען בעניט ווידער אמאל דעם קאמף געגען שאכטען און זוכט גלייכצייטיג מיט דער הילף פון איהרע אנהענגער אין דער רייכסוועהר בעזונדערס דעם גענעראל רייכענאו אויסצושפרייטען איהר „יאטשעיקא" אין דער רייכסוועהר.

מען קען אלזא זיין גרייט צו העפטיגע קאמפען אבער דאס וועט נאך געדויערען א לענגערע צייט.

אעראפלאנען אלס פערשפרייטער

פון אנשטעקענדיגע קראנקהייטן

ווען מען רעדט וועגען דער געפאהר אין דער לופט, מיינט מען געוועהנליך די אעראפלאנען, וואס ווארפען אראפ בראנד-באמבעס און גיפטיגע גאזען, עס איז אבער פאראן אויך א אנדערע לופט-סכנה א ציווילע, וואס וועגען איהר זענען שוין אנגעשריבען געווארען א סך ביכער און ספעציאליסטען און כלערליי אינטערנאציאנאלע קאמיסיעס ארבייטען אויסצוגעפינען מיטלען ווי אזוי צו בעזייטיגען די דאזיגע סכנה.

פון לאנג איז שוין בעוואוסט, אז דער פארטשריט פון טראנספארט האט אין א שטארקערער מאס צוגעהאלפען צו דער פערשפרייטונג פון אנשטעקענדע קראנקהייטען אויף דער גאנצער וועלט און די דאזיגע פערשפרייטונג וואקסט מיט'ן וואוקס פון שנעליגקייט פון טראנספארט. דעם דאזיגען אמת האט איראפא דערקענט אויפ'ן ביישפיל פון די „גרויסע אזיאטישע קראנקהייטען" — כאלערא, רזשומע, פאקען, וועלכע ענטשטעהען אין די דיכט בעפעלקערטע אנטי היגיענישע מענשליכע ישובים אין אזיען און פון דארט ווערען זיי פערשלעפט אויף אונזער קאנטינענט דורך קאראוואנען, זעגעל שיפען און אין 19 יאהרהונדערט דורך דאמף שיפען און אייזענבאהן.

כדי זיך צו פערהיטען פון דער דאזיגער געפאהר איז געשאפען געווארען א גאנצע קייט קאראנטינען און סאניטארע פונקטען אויף די גרויסע יבשה און ים-וועגען, וואס פערבינדען אזיען מיט איראפא און עס איז ארגאניזירט געווארען א שטרענגע אבסערוואציע אין די פארטען און אויף די גרעניץ-סטאציעס. די דאזיגע פערהיטונגס-מיטלען האבען זיך ארויסגעוויזען פאר זעהר צוועקמעסיג און א דאנק זיי האט די דזשומע און כאלערא אויפגעהערט צו בעדראהען איראפא. די זעלבע מיטלען ווערען אויך אנגעווענדעט איצט אויף די גרויסע איראפעאיש-אזיאטישע לופט וועגען אבער צום בעדויערען איז דאס אזוי לייכט. די שנעליגקייט פון די אעראפלאנען וואקסט כסדר און די קורצע צייט ערלויבט נישט צו דערקענען צי דער פאסאזשיר איז בעדראהט פון דער קראנקהייט אדער נישט. די פערשידענע אנשטעקענדע קראנקהייטען זענען בעהאלטען אין ארגאניזם א פאר טעג טיילמאל אויך וואכען. פריהער פלעגט ביי אזא פאסאזשיר די קראנקהייט זיך ארויסווייזען נאך אויף דער רייזע און מען האט געקענט אננעהמען די געהעריגע מיטלען. איצט, ווען די רייזע געדויערט נישט טעג נאר שעה'ן איז זעלבסט פערשטענדליך, אז עס איז שווער צו האבען א קאנטראל און די סכנה איז דעריבער גרעסער.

אבער די אעראפלאנען קענען איבערפיהרען נישט נאר מענשען, וואס זענען אנגעשטעקט מיט א קראנקהייט, נאר אויך שרצים, וואס פערשפרייטען אנשטעקענדע קראנקהייטען. עס איז למשל בעוואוסט, אז דאס געלע פיבער ווערט פערשפרייט דורך אזא שרץ, וואס ווערט גערופען „סטעגאמיא". די דאזיגע סטעגאמיא, אויב זי בייסט א קראנקען אויפ'ן געלען פיבער און שפעטער א געזונדען טראגט זי אזוי ארום איבער די קראנקהייט אויף דעם געזונדען. ווען אזא געביסענער ווערט דאן איבערגעטראגען מיט'ן אעראפלאן אין א געגענד, וואו עס האלטען זיך אויף די דאזיגע מיקען, דאן קען די גאנצע געגענד פערפעסטעט ווערען.

עס איז אבער נישט אויסגעשלאסען דער פאל, אז די סטעגאמיא אליין זאל דורכ'ן אעראפלאן איבערגעטראגען ווערען אין א געגענד, וואו זי איז ביז-איצט נישט געווען און דערצו קען נאך פאסירען, אז זי איז שוין אנגעשטעקט מיט דעם גיפט פון געלען פיבער. די דאזיגע מעגליכקייט איז נישט נאר א טעארעטישע אויף די פאסאזשיר און טראנספארט אעראפלאנען, וואס קומען אן אין די פעראייניגטע שטאטען פון די אנטילישע אינזלען געפינט מען כסדר שרצים, וואס פון די דאזיגע אינזלען — צווישען זיי האט מען אויך געפינען מיקען, וואס פערשפרייטען די מאלאריע. ספעציעל אדורכגעפיהרטע פארשונגען האבען בעוויזען, אז פערשידענע מינים שרצים, בעזונדערס מאסקיטען, וועלכע מען האט געפינען אין אעראפלאן, וואס איז געקומען פון פארטאריקא האבען נאך 30 שעה שוין זיך אנגעהויבען צו פערמעהרען אין פלאגידע און די רייזע אויף דער הויך פון 4000 מעטער האט אויף זיי נישט געהאט קיין שום אונגינסטיגען איינפלוס.

דער ענגלישער זאלאג משאלמערט מיטשעל, וואס איז אין יאהר 1920 געפלויגען פון קאאירא קיין קאפשטאדט האט שוין אנגעוויזען אויף דער סכנה וואס שרצים האבען זיך אנגעהויבען צו בענוצען מיט דעם קאמוניקאציע מיטעל. צווישען אנדערען האט ער דערצעהלט, אז בעת ער האט זיך אפגעשטעלט ביינאכט אין צענטראל אפריקא איז זיין אעראפלאן אטאקירט געווארען דורך טערמיטען און מען האט געמוזט אנגעהמען ערנסטע מיטלען בכדי צו פעריאגען די שרצים, וואס האבען געדראהט אויפצופרעסען אלע הילצערנע טיילען פון אעראפלאן.

די אמעריקאנישע ענטאמאלאגען קאאד און גליק האבען אונטערגענומען א רייהע פליה פרובען בכדי פעסטצושטעלען די פערשפרייטונג פון די שרצים אין די העכערע לופט שיכטען. די אויספארשונגען האבען בעוויזען, אז די פערשפרייטונג קומט פאר אויף א בעדייטענדער הויך און גרויסן שטח דאס אלץ בעווייזט, אז די שרצים, און צווישען זיי אויך אזעלכע, וואס פערשפרייטען קראנקהייטען קענען גאנץ גוט זיך בענוצען מיט אעראפלאנען אלס מיט זיכערע און בעקוועמע טראנספארט מיטלען. אויף די אעראפלאנען פון די פאנאמעריקאנישע לופט-ליניעס האט מען טאקע צוליב דעם איינגעפיהרט ספעציעלע פולווריזאטארס צו דיזענפיצירען די אעראפלאנען איידער זיי לאזען זיך אין וועג אריין און איידער זיי לאזען זיך אראפ.

עס זענען איצט בעדייטענד פערשטארקט געווארען די סאניטארע פארזיכטס מיטלען אויף אלע גרויסע אעראדראמען, וואס בעדינען די אזיאטישע און אפריקאנישע ליניעס, עס ווערען אנגענומען מיטלען, אז אין אלע לופט פארטען זאלען זיך געפינען ספעציאליסטען, וואס זאלען די קראנק געווארענע פאסאזשירען באלד נעהמען אויף א גענויע קאנטראלע, זיי איזאלירען און אפפיהרען אין שפיטאל.

דער וועלט = צוזאַמענפאָהר

פון יודישע וויסענשאַפטליכע אינסטיטוט

אויף וויוואולסקי־גאַס 18, אויף איינעם פון
די העכסטע פונקטען פון דער שטאָט, ווילנע, האָט
זיך אויסגעשטעלט די געביידע פון יודישען וויסענ־
שאַפטליכען אינסטיטוט („ייוו״אָ)״ די צוויי שטאָ־
קיגע געביידע שטעהט פערדוקט טיף אין הויף
און פון וויטען קען מען מיינען, אַז עס איז א
ווילע פון אַנ׳אַלטען פריץ, וואָס וויל זיין ווייטער
פון דער גאַס.

די דעלעגאַטען און געסט, וואָס וועלען קומען
צום ייוו״אָ־צוזאַמענפאָהר פון די ווייטע לענדער (בע
זונדערס פון אַפריקע, אַרגענטינע און אַמעריקע)
וועלען ביים ערשטען אָנבליק פון ייוו״א־בנין זיך
אפשר וואונדערען, וואָס ער איז נישט גענוג וואל
קאָנקראַצעריש.

עס איז אָבער גענוג אַריבערצוטרעטען דעם
שוועל, כדי צו קענען זיך באלד איבערצייגען, אַז
אַריינגעקומען נישט אין קיין פרעמדער פריצישער
שטוב, נאָר אין אַ היכל פון יודישער קולטור.

רעכטס — וויטרינעס פון יודישע און העברע־
אישע ביכער, וואָס זענען לעצטענס ערשינען,
ווי אויך פון די אַלע פרעכטיגע אויסגאַבען, וואָס
דער ייוו״א אַליין האָט אַרויסגעגעבען אין משך
פון זיין צעהניעהריגער עקזיסטענץ, ווי־זא־חי אַ
געאָגראַפישע קארטע פון גאָר דער וועלט מיט
סטאַטיסטיקעס וועגען דער גרויס פון דער יודישער
בעפעלקערונג אין יעטוועדער לאנד בעזונדער און
מיט פונקטען, וואָס בעצייכענען די ערטער, וואו עס
געפינען זיך אָפּטיילונגען פון דער געזעלשאַפט
„פריינד פון ייוו״אָ״. עס איז ממש צו וואונדערען,
וואָס כמעט אין אַלע יודיש־בעפעלקערטע לענדער
געפינען זיך אָפּטיילונגען אָדער קעמערלעך פון
ייוו„אָ־פריינד. און מען קען זאגען, אַז פאר דער
צעהניאָהריגער עקזיסטענץ פון דעם יודישען וויסענ
שאַפטליכען אינסטיטוט האָט דער „ייוו״אָ״ איינגע־
נומען די וועלט...

ביי די אומות העולם וואָלט גאָר נישט מעגליך
געווען מיט פריוואַטער איניציאַטיוו אַליין אָהן
מעצענאטען און ווער רעדט אָהן שום מלוכה־סובּ־
סידיעס צו שאַפען אין משך פון סך־הכל 10 יאָהר
צעהנדליג אזא מין איינגעפונדעוועטע אינסטיטוציע
מיט אַזוי פיל אָנגעפילטע און איבערגעפילטע אר־
כיוען און קולטור־אוצרות, וואָס מעהר קולטור
היסטאָרישע מלוכה־אינסטיטוציעס פון סטאַבילע
פעלקער וואָלטען זיך געמעגט ווינשן צו האָבן אַזוינס.

נאָר דער שעפערישער אימפּעט פון די צו־
זייהטע און צושפרייטע יודישע פאלקס־מאַסען האָט
געקענט שאַפען אַזאַ מין וואונדער און גאָר די
עקשנות און מסירת נפש פון די געצעהלטע יודישע
קולטור־ און כלל־טוער אין ווילנע האָבען געקענט
אויסטראגען אויף זייערע פּערהאָ־עוועטע פּלייצעס
אַזאַ צופלוס און איבערפלוס פון מאַטעריאַלען און
דאָקומענטען, וואָס האָבען פון אַלע עקען וועלט
אָנגעהויבען שטראָמען קיין ווילנע.

האָט מען פאר די פערשידענע מינים קולטור־
אוצרות און יקר־המציאות׳ן אויסגעבויט א רחבות־
דיגען בעטאָן־קעלער, וואָס איז געשיצט געגען
פייער און וואסער, האָט מען פאר דער פּרעסע־
צענטראלע און פאר די אַרכיוען און פאַר די
מוזעען אויסגעבויט גרויסע ליכטיגע צימערען, וואָס
אָטעמען מיט דער פערגאַנגענהייט און מיט דער גע־

גענוואַרט פון אַ ברייט־פערצווייגטען קולטור־פאלק,
האָט מען פאר די קאנצעלאַריעס און שטודיר־צימע־
רען אויסגעבויט אַ צווייטען שטאָק מיט עלעגאַנטע
און ביז גאָר מאָדערנע צימערען, וואָס וואָלטען גע־
ווען אַ ציהרונג פאר יעדער מלוכה־מוזעאום אָדער
מלוכה־ביבליאָטעק און פאר דעם אָקאָרשט געשאַפע
נעם קונסט־מוזעאום האָט מען אויסגעבויט א גאַנץ
ברייטען און לאַנגען אטעליע־סאלאָן אונטער דער
שטאַרק־בעפענסטערטען דאַך, און אַזוי אַרום איז
די צוויי־שטאָקיגע געביידע פערוואַנדעלט געוואָרען
אין אַ פיר־שטאָקיגען.

אָט די דאָזיגע אויסערליכע בעשיידקייט און
עניוות׳דיגקייט, וואָס דערצעהלט אַזוי וואוּנציג וועגען
דער אינערליכער עשירות און אַנגעלעגענהייט, איז
דער שטאַרקסטער סימבאל פון אונזער אליודישען
שאַפען און ווירקען אויף אַלע אונזערע וואונדער־
וואַנדער־וועגען.

און אויך דער צוזאַמענפאָהר גופא, דער גרוי־
סער קולטור־היסטאָרישער יום־טוב אויפ׳ן היג־
טערגרונד פון יודישען דלות און עלענד אונטער
די שוואַרצע געוויטער־כמאַרעס פון דער אָנגריי־
פענדיגער וועלט־רעאַקציע, איז אויך דער העכסטער
און שטאַרקסטער אויסדרוק פון אַנ׳אנגעשטרענקטען
יודישען פאָלקס־ווילען און פאָלקס־שאַפען, וואָס
ווערט אַטאַקירט סיי פון אינעווייניג און סיי פון
דרויסען.

ביי די אומות העולם וואָלט די אָרגאַניזירונג
פון אַזא מין וועלט־צוזאַמענפאָהר פון די פערשי־
דענע מינים קולטור־שעפערישע כוחות געדויערט,
לכל הפחות, צוויי דריי יאָהר און ביי אונז איז עס,
קען מען זאָגען, פערטיג געוואָרען אין צוויי
דריי חדשים.

פאר די לאַנגע ישוב הדעת׳ן האָבען מיר,
ליידער, נישט קיין צייט און קיין מאַטעריעלע מעג
ליכקייטען. מוזען מיר לעבען מיט עקספּראָמטען
און פון עקספּראָמטען.

די ערפאַהרונגען האָבען אונז שוין בעוויזען,
אַז מיט אימפּעטפולע עקספּראָמטען קען מען
אַמאָל אויך היבש דערגרייכען.

און עס איז נישט קיין צופאַל, וואָס אויף דעם
שטילען בעשיידענעם רוף פון דער ייוו״א־פער־
וואַלטונג וועגען צונויפרופען אַנ׳אַלוועלטליכען צו־
זאמענפאָהר אין ווילנע צום 10־יעהריגען יובילע־
אום פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט הא־
בען זיך באלד אָנגערופען אונזערע קולטור־ און
כלל־טוער פון פערשידענע עקען וועלט (אַמעריי־
קע, אַרגענטינע, דרום־אַפריקע, א״י א. אַנד.)
וועלכע זענען גרייט צו קומען קיין ווילנע, און
עס האָבען זיך שוין אָנגעמאָלדען צעהנדליגע ווי־
סענשאַפטלער און ליטעראַטען מיט רעפעראַטען
וועגען פסיכאָלאָגיע און פעדאַגאָגיק, פילאָזאָפיע,
עטנאָגראַפיע, און פאָלקלאָר, פילאָלאָגיע, געשיכטע,
עקאָנאָמיק און סטאַטיסטיק, קונסט, ליטעראַטור, טע
אַטער, און אַנד. אַקטועלע טעמעס, וואָס בעלויכ־
טען אונזערע ברייט־פערצווייגטע און טיף־פער־
וואָרצעלטע קולטור־פאַרמעגען.

די אָרגאַניזירונג פון דער ספּעציעלען „טאָג פון
דער יודישער ליטעראַטור״ האָט איבערגענומען
אויף זיך דער יודישער פען־קלוב.

עס איז נאָר אַ שאָד און נאָך מעהר פער־
דריסלעך, וואָס אין דער איצטיגער יובל־קאָנפע־
רענץ פון ייוו״א, ווי אויך אין די ווייטערדיגע קאָנ־
פערענץ און קאָנגרעסען פון ייוו״א וועלען זיך
שוין קיינמאָל נישט קענען מעהר בעטייליגען די
ערשטע גרינדער און בעגייסטערער פון ייוו״א־
אויפטו, ווי די פערשטאָרבענע פריינד נחום שטיף,
נחום גערגעל, משה זילבערפאַרב, ד״ר צמח שאַ־
באַד, און אַנדערע פריינד און קאָלעגען, וועלכע
זענען אַרויסגעריסען געוואָרען פון אונזער קולטור־
משפחה אין מיטען זייער אַרבייט, אין מיטען זייערע
נייע פערמעסטונגען.

איך גלויב, אַז דער איצטיגער ייוו״אָ צוזאַמענ־
פאָהר וועט זיך זיכער פערטראַכטען, ווי אַזוי אויפן
בעסטען אופן צו פעראייביגען דעם אָנדענק פון די
אוועקגעגאַנגענע פריינד און קאָלעגען.

די ייוו״אָ־קאָנפערענץ דאַרף אויך נעהמען אַ
וואָרט וועגען דעם יודישען פערלאַגס־וועזען, וואָס
איז לעצטענס גאָר איינגאַנצען פערוואָהרלאָזט גע־
וואָרען.

דער ייוו״א מוז צוזאַמען מיט׳ן פען־קלוב,
ריכטיגער געזאָגט, מיט די יודישע פען־קלובען
פון אייראָפּע און אַמעריקע גרינדען אַזאַ מין פער־
לאַג, וואָס זאָל פון איין זייט פערטרעטען דעם איצט
חרובן דעזאָרגאַניזירטען אינסטיטוט פון אַרויסגע־
בער און פערשפרייטער און פון דער צווייטער זייט
— שיצען דעם יודישען לעזער פון דער שוין צו
שטאַרקער „פריוואַטער איניציאַטיוו״ מצד די אונ־
בערופענע און אַזוי גערופענע מחברים און פער־
פאַסערס...

נאָר אַזאַ מין קאָמפּעטענטע צענטראַלע אינ־
סטיטוציע ווי דער צוו״א פלוס דער יודישער פען־
קלוב קענען „אויסלייזען פון גלות״ סיי דעם מחבר
און סיי דעם לעזער.

דער איצטיגער ייוו״אָ צוזאַמענפאָהר איז דאָך
געדופען נישט בלויז אונטערצופיהרען סך־הכל׳ען
פון דעם אלעמען, וואָס איז שוין דערגרייכט געוואָ־
רען, נאָר אויך נאָך אַרויסצוווייזען נייע איניציאַטיוו
און מאַכען נייע „עקספּראָמטען״ וואָס זאָלען ווי
אַלע מאָל ביים ייוו״א, קענען פערוואַנדעלט ווערען
אין לאָזונגען, וועלכע וועלען אויפגעכאַפּט ווערען
דורך דער יודיש־שעפערישער פאָלקס־אינטעליגענץ
מיט גרויס פרייד און בעגייסטערונג.

על־כן, אין אַ גוטער שעה און זאָל זיין
מיט מזל! (יט״א)

דניאל טשאַרני

א טאָג פון דער יוד. ליטעראַטור אין ווילנע

ווילנע (יט״א) בעת דעם אַלוועלטליכען צו־
זאמענפאָהר פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינ־
סטיטוט אין ווילנע וועט איין טאָג זיין געווידמעט
ספּעציעל דער יודישער ליטעראַטור.

דער טאָג פון דער יודישער ליטעראַטור אָר־
גאַניזירט דורך דעם יודישען פען־קלוב וועט פאָר־
קומען שבת, דעם 17־טען אויגוסט.

ביז איצט האָבען זיך צום ליטעראַטור־טאָג
אָנגעמאָלדען 9 שריפטשטעלער מיט רעפעראַטען
אויף די פאָלגענדע טעמעס:

1) דוד איינהאָרן — „דער צושטאַנד פון דער
יודישער ליטעראַטור״.

2) מ. וואַנווילד — „יודיש אַלס לעבענספאָרם״
3) משה שאַליט — „די אויפגאבען פון די
יודישע פען־קלובען״.

4) איציק מאַנגער — „די יודישע פּאָעזיע״.

5) נ. מייזעל — „דאָס יודישע בוך פאר די
לעצטע צעהן יאָהר״.

6) נ. פרילוצקי — „די יודישע ליטעראַטור
און איהר פערבינדונג מיט דער פערגאַנגענהייט
און מיט דער געגענוואַרט״.

7) אהרן צייטלין — „וועגען דער יודישער
דראַמאַטורגיע״.

8) זלמן רייזען — „וועגען דעם יודישען צייי־
טונג־וועזען״.

9) ד. טשאַרני — „דער יודישער פערלאַגס־
וועזען״.

די ערשטע דעלעגאַטן צום ייוו״א־צוזאַמענפאָהר זענען שוין אין ווילנע

ווילנע (יט״א) קיין ווילנע זענען שוין אָנ־
געקומען די ערשטע אָנגעזעהענע דעלעגאַטען צום
ייוו״אַ צוזאַמענפאָהר ווי פּראָפ. ש. דובנאָוו פון
ריגע, דער וועלט־בעריהמטער קינסטלער מאַרק
שאַגאַל און פרוי פון פאַריז, דער וויסענשאַפטליכער
סעקרעטאַר פון דער היסטאָרישער סעקציע ביים
ייוו״א, דער בעקאַנטער קולטור־ און כלל־טוער א.
טשערניקאָווער און פרוי פון פאַריז.

אין די נאָהענטסטע טעג ווערען ערוואַרטען די
דעלעגאַטען פון אַרגענטינע, — י. באָטאָשאַנסקי
און ר. רעגאַלסקי.

אויך די מעהרערע דעלעגאַטען פון אַמעריקע
זענען שוין אונטערוועגס.

דעלעגאַציע פון פּוילישע „תרבות״ איז א״י

ירושלים (יט״א) די דעלעגאַציע פון פּוי־
לישען „תרבות״ אין די פּערזאָנען פון ש. ראָזענ־
העק און ד״ר אַהרנסאָן האָט אָבגעהאַלטען א רייהע
בעראַטונגען מיט דעם בילדונגס־דעפּאַרטאַמענט
ביים ועד־הלאומי וועגען אָנבינדען אַנ׳ענגען קאָנ־
טאַקט צווישען די העברעאישע בילדונגס־אינסטי־
טוציעס אין א״י און פּוילען.

די דעלעגאַציע האָט אויך בעזוכט די הויפּט־
דירעקטאַריע פון קרן קימת אין די עיריה פון
תל־אַביב.

ליבע און שאַך

פון משאַרלס יאַפּע

— 5.

דער טורניר האָט זיך אָנגעפאַנגען. אויף
צוועלף טישלעך האָבען געקעמפט 24 שפּילער. גע־
קעמפט פאַר הויכע פּרייזען, געקעמפט פאַר רוהם
און עהרע.

פון ווייטען זעהט אַזאַ קאַמף אויס שטיל.
רוהיג, איינער מאַכט א גאַנג דער אַנדערער, טראַכט
לאַנג און ענטפערט, די שפּילער זעהען אויס ווי
טויטע סטאַטוען. אין האַרצען אָבער, ביי יעדען
שאַך שפּילער, קאָכט און זידט ווי ברענענדיגע לאַ־
ווא. דער קאָפּ אַרבייט שנעל. דער געדאַנק איז
אָנגעשטרענגט אויף איין זאַך, ווי אַזוי איבערצו־
שפּילען און בעזיגען דעם געגנער.

אין דעם ערשטען גאַנג פון טורניר האָט
אונזער מייסטער, גרינבלאַט, געהאַט א לייכטען,
יונגען שפּילער. ער האָט די פּאַרטיע שנעל גע
וואונען.

רויזעלע מיט איהר פאָטער זענען געווען פון
די ערשטע איהם צו בעגריסען. ער האָט זיך גע־
פיהלט גליקליך, איבער־גליקליך. די צווייטע פּאַרטי
וואָס זיי האָבען געשפּילט, אויף מאָרגען, האָט
ער אויך גלענצענדיג געוואונען.

רויזעלע האָט איהם געבראַכט בלומען. אַלע
שפּילער האָבען איהם מקנא געווען זיין זיג און
איבערהויפּט דאָס שעהן מיידעל.

די ערשטע פאָר טעג פון טורניר, האָט ער זיך
אויפגעפיהרט זעהר שעהן. ער האָט זיך אַריינגע־
טאָן אין שפּילען מיט לייב און לעבען. מיט רויי־
זעלען האָט ער זיך געהאַלטען פון ווייטען.

דעם דריטען טאָג האָט ער געהאַט די אמת׳ע
פּראָבע. ער האָט געדאַרפט שפּילען מיט רודאָלף
שפּילמאַנ׳ען, איינער פון די גרויסע מייסטער
אין שאַך־שפּילען. אין דער פריה האָט ער עס
דערצעהלט רויזעלען.

— ווען איך געווין היינט, געווין איך דעם
טורניר — האָט ער געזאָגט מיט אַ זיכערען טאָן.
אָפּדריקענדיג איהר אַ הייסען קוש אויף די רויי־
טע ליפּען.

— איהר וועט זיכער געווינען — ענטפערט זי
צערטליך — נאָר נישט קושען זיך, איהר האָט
מיר אַליין געזאָגט, אַז ווען איהר שפּילט שאַך
טאָרט איהר זיך נישט קושען.

אין שפּיל־זאַל איז טומעלדיג, אַ מאַסע בע־
זוכער, מענער און פרויען האָבען בעצאַהלט איינ־
טריטס־געלד צו זעהען דעם טורניר.

אין אָנפאַנג איז ער געווען אַביסעל נערוועז.
ער האָט געעפענט די שפּיל מיט אַ דאַמעס־
גאַמביט, אַנ׳עפענונג, וואָס ער האָט נאָך געשפּילט
געגען גאָר גרויסע שפּילער.

די פּאַרטי איז געווען אינטערעסאַנט פון ערשטען
צוג אָן. ביידע שפּילער האָבען געשפּילט מיט
מאַכט און קראַפט, ביידע האָבען קאָמבינירט זעל־
טען־שעהן. צו אַלעמענס איבערראַשונג, האָט דער
יונגער מייסטער שנעל געקראָגען די אויבערהאַנט,
ער האָט געאָפּפערט איין פיגור, די צווייטע און
דער מאַט איז געווען אומפערמיידליך.

טריאומפירענדיג האָט ער זיך אויפגעשטעלט,
בעטראַכט זיין געגנער, שפּילמאַנ׳ען, ווי ער זיצט
פערזונקען אין שפּיל, ווי ער זוכט אַנ׳אויסוועג
אין זיין האָפנונגסלאָזער פּאָזיציע.

אַרום זייער שאַך־טישעל האָבען זיך אָפּגע־
שטעלט רעדלעך מיט מענשען, אַלע האָבען בע־
וואונדערט דעם יונגען אַמעריקאַנער מייסטער.

איין בעזוכערין, אַ שעהנע, עלעגאַנטע דאַמע,
וואָס איז געגאַנגען אין דער בעגלייטונג פון א
יונגען רוסישען שאַך מייסטער, האָט געצויגען
אַלעמענס אויפמערקזאַמקייט:

— „די גרעפין געהט, די גרעפין געהט״ —

איז אַ שעפּטשען דורכגעגאַנגען פון מויל צו מויל.

די גרעפין, אַ זעלטען שעהנע, מיטעליאָהריגע
דאַמע האָט זיך לענגער אָפּגעשטעלט ביי זייער
טישעל. זי האָט געטראָגען אַ ווייסע זיידענע קלייד,
אויף איהר ברוסט האָבען געשיינט דימענטען און
רובינען, וואָס האָבען אָפּגענומען אַנ׳אויג.

דער רוסישער מייסטער האָט פאָרגעשטעלט
די גרעפין, — גרעפין פאָן מ., דער ניו יאָרקער
שאַך־מייסטער גרינבלאַט און הער שפּילמאַן, דער
דייטשער מייסטער.. ער האָט זיך פאר איהר פער־
נויגט, שפּילמאַן, נאָך אַלץ זייענדיג פערטיפט, האָט
געענטפערט מיט אַ שאָקעל מיט דעם קאָפּ.

„אַמעריקאַנעץ וויאיגריוואיעט״, ווענדט זיך
דער רוסישער מייסטער צו דער גרעפין. גרינבלאַט
בעגיסט זיך מיט אַ רויטקייט. ער פערשטעהט, אַז
„אַמעריקאַנעץ״ מיינט מען איהם און ער געווינט.

די גרעפין האָט איהם אַ ווייילע בעטראַכט, גע־
זאָגט עפּעס דעם רוס אין פראַנצויזיש. דער רוס
האָט זיך פערנויגט און איז אַוועק.

די גרעפין איז געשטאַנען א ווייילע ביי זייער
טישעל, כלומרשט בעטראַכט די פּאָזיציע, און
דאַן, מיט אַ זילבער־קלאָרער שטימע, אין אַ שעה־
נעם ענגליש, האָט זי זיך געווענדעט צו גרינבלאַט׳ן.

— ענטשולדיגט מיין הער, איך וואָלט זעהר
גערן מיט אייך שפּילען אַ פּאַרטי שאַך. ווען עס איז
נישט צופיל פערלאַנגט, — האָט זי פאַרטגעזעצט,
— לאַד איך אייך איין אין מיין האָטעל צו שפּי־
לען אַ פּאַרטי.

גרינבלאַט איז געוואָרען איבערראַשט, צע־
מישט. ער האָט קוים אַרויסגעשטאַמעלט:

— זעהר אַנגענעם, זעהר אַנגענעם, נאָר ווי
קען איך עס בעהויפּטען, אַז אַלע טאָג שפּילען
מיר א טורניר? פרייטאָג פּיליכט... דאָס איז אונ
זער איינציגער רוה־טאָג.

— פיין, פיין. — האָט זי מיט פרייד איהם
געענטפערט, — איך ערוואַרט אייך פרייטאָג 8 אַ
זייגער אין אָוונד אין מיין אַפּאַרטאַמענט, אין
גראַנד האָטעל.

דאָס זאָגענדיג האָט זי איהם דערלאַנגט אַ
ראָזע וויזיט קאַרט מיט איהר נאָמען, הערב און
אַדרעס. זי האָט איהם דערלאַנגט איהר קליין
ווייסע הענטעל, וואָס ער האָט צוגעטראָגען צו זיינע

ליפּען (אָט די קאַרלסבאַדער מאָדע האָט ער שנעל
זיך אויסגעלערענט).

אין אָוונד האָט רויזעלע איהם ווידער גע־
בראַכט בלומען. ער האָט איהר דערצעהלט פון זיין
בריליאַנטענעם זיג געגען שפּילמאַנ׳ען. ער האָט זיך
פאר איהר אויך אַ בערים געטון וועגען דער איינ־
לאַדונג, וואָס ער האָט געקראָגען פון דער גרעפין.

רויזעלעס געזיכט האָט זיך פערכמאַרעט. זי
האָט אָנגעשטעלט די ליפּעלעך, ווי אָט, אָט צו־
וויינט זי זיך. „איך בעט דיך טייערינקער, האָט זי
זיך געבעטען, געה נישט צו דער גרעפין... געה
נישט, זי וועט דיך אומגליקליך מאַכען... דו וועסט
אַלעס פערלירען אַלעס״... האָט זי געענדיגט מיט
טרערען אין איהר שטימע.

„עס איז גאָרנישט, ליבינקע, האָב איך געענט־
פערט. עס וועט גאָרנישט פּאַסירען, איך האָב דער
גרעפין פערשפּראָכען, איך מוז האַלטען וואָרט.
איך וועל מיט איהר שפּילען אַ פּאַרטי שאַך און
נישט מעהר, גאָרנישט מעהר״.

רויזעלע איז געוואָרען ווילד, זי האָט זיך אָנ־
געצונדען ווי אַ פייער. זי האָט אַ טופּ געטון
מיט׳ן פוס: „דו הערסט״, האָט זי געשריען, „איך
וויל נישט דו זאָלסט געהען צו דער גרעפין !.. אָדער
איך, אָדער זי. דו קענסט זיך אויסקלייבען״...

ער האָט איהר געפּרובט בערוהיגען, „ביז
פרייטאָג איז נאָך וויט, איך וועל נאָך די זאַך
גוט בעטראַכטען״.

רויזעלע איז שנעל פון איהם אוועק אָהן אַ
גוטען טאָג.

די סצענע האָט איהם אינגאַנצען נישט גע־
שמעקט, אַז איצט בעוויזט זי אַזאַ טעמפּער, וואָס
וועט שוין זיין נאָך דער חתונה?

לאַנג האָט ער די נאַכט נישט געקאָנט איינ־
שלאָפען. ער האָט געטראַכט און איבערגעטראַכט.
די סיטואַציע איז געווען אַ דעליקאַטע. געהען צו
דער גרעפין אָדער נישט געהען? ער האָט בע־
שלאָסען, אַז ער מוז געהען צו דער גרעפין. אי
רויזעלע? וועט זי זיך איבערבעטען, ער קען איהר
צו גוט. זי האָט איהם צופיל ליב, זי וועט ווערען
ווייך ווי אַ מאַלינקע...

(ווייטער — מאָרגען)

ראס לעבען אין ארץ-ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור

די ענטוויקלונג פון חיפה, בודזשעט פון פתח-תקוה

חיפה. 200 אויטאבוסען קומען אן טאג-טעג-ליך קיין חיפה פון אנדערע שטעט. אין צוזאמענ-האנג דערמיט האט דער חיפה'ער שטאט-ראט בע-שלאסען אויפצובויען צוויי אויטאבוס-סטאציעס, וואס וועט אפקאסטען 8000 פונט.

חוץ דעם איז בעשלאסען געווארען צו בויען א רייה נייע וועגען אויף דעם הר-הכרמל און הדר-הכרמל. אויף דעם צוועק איז בעשטימט געווארען 5000 פונט, וואס וועלען טיילווייז גדעקט ווערען דורך דער רעגירונג.

פתח-תקוה. אויף דער לעצטער זיצונג פון ראט פון פתח-תקוה איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע פון רעגירונגס-סובווענץ פאר דער זעלבסט-פערוואלטונג. דער פארשטעהער פון דיסטריקט-קא-מיסאר פאלאק האט גע'טענה'ט, אז די סובווענץ קען נישט ערטיילט ווערען, ווייל די פערוואלטונג פון פתח-תקוה האט זיך געווענדעט צו שפעט, שוין נאכדעם ווי דער רעגירונגס-בודזשעט איז בע-שטעטיגט געווארען אין לאנדאן. דערויף האבען די פארשטעהער פון דער זעלבסט-פערוואלטונג גענטפערט, אז די רעגירונג האט אויף דעם צוועק א גלא-באלע סומע, וועלכע זי פערטיילט צווישען די פער-שידענע זעלבסט-פערוואלטונגען. דער ראט פון פתח-תקוה וועט ווענען דעם ענין איבערגעבען דער רעגירונג א מעמאריאל.)

קרוב 19 מיליאן פונט אינוועסטירט אין דער בוי-בעוועגונג אין א״י פאר די לעצ-טע פינף יאהר

ירושלים. לויט די אפיציעלע ציפערען פון דער א״י-רעגירונג זענען אין די לעצטע יאהרען אינוועסטירט געווארען אין דער בוי-בעוועגונג אין 20 שטעט און וויכטיגע פונקטען פון ישוב פאלגענ-דע סומען: 1930 — 2.946.000 פונט, 1931 — 2.721.000 פונט, 1932 — 2.946.000 פונט, 1933 — 5.601.000 פונט, 1934 — 6.000.000 פונט, סך-הכל איז פאר די לעצטע 5 יאהר אינוועסטירט געווארען אין בנינים א קאפיטאל פון 18.700.000 פונט, דערפון כמעט 2 דריטעל אין די לעצטע פון יאהר.

הוצאות פון דער תל-אביב'ער שטאט-פערוואלטונג פאר די לעצטע 2 יאהר

תל-אביב. דער בודזשעט פון דער תל-אביב'ער שטאט-פערוואלטונג האלט אין איין וואקסען. אין יאהר 1933-34 האבען די הוצאות פון דער שטאט-פערוואלטונג בעטראפען 168.299 פונט און אין יאהר 1934-35 — 289.161 פונט. אין יאהר 1933-34 האבען די בילדונגס-הוצאות בעטראפען 18 פראצ. פון גאנצען בודזשעט און אין יאהר 1934-35 — 22.5 פראצ. (אין אבסאלוטע ציפערן האבען די חנוך-הוצאות זיך מעהר ווי פערדאפעלט — פון 30.183 פונט אויף 65.357 פונט). די הוצאות אויף סאניטאר-צוועקען זענען געשטיגען פון 28.437 פונט, אבער זייער פראצענט-אנטייל אין גאנצען בו-דזשעט איז געפאלען פון 17 פראצ. אויף 14.5 פראצ. די הוצאות אויף דעם שפיטאל-וועזען זענען געשטי-גען פון 23.743 פונט אויף 34.260, זייער פראצענט-אנטייל איז אבער געפאלען פון 14 אויף 12 פראצ.

פון ווירטשאפטליכען לעבען אין א״י, נייע אונטערנעהמונגען

ירושלים. עס איז פערעגיסטרירט געווארען א נייע „טשעכאסלאוואקיש - א״י'דיגע באנק״ מיט א קאפיטאל פון 50.000 פונט.

אין א״י איז פערעגיסטרירט געווארען אן'אפ-טיילונג פון דער ענגלישער פערזיכערונגס - געזעל-שאפט „סענטשורי אינשורענס קאמפעני״.

אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון „בנק הכללי לעסקי מסחר״ איז בעשלאסען געווארען צו פערגרעסערען דעם קאפיטאל פון דער באנק פון 25.000 ביז 40.0000 פונט.

די „באנק אללארן״ האט פערגרעסערט איהר קאפיטאל פון 10.000 אויף 30.000 פונט דורך א-רויסלאזען 20.000 איין-פונטיגע אקציעס.

עס איז געגרינדעט געווארען א פאבריק פון צינק - אויסארבייטונגען א. ג. „דלי״ מיט א קאפי-טאל פון 10.000 פונט.

די געזעלשאפט פאר לאנדווירטשאפט „מטעי אחרוני״ האט פערגרעסערט איהר קאפיטאל פון 3.500 אויף 30.000 פונט דורך ארויסלאזען 2050 אקציעס צו 10 פונט.

ירושלים. אין דער גרעסטער מעבעל-פאבריק אין א״י „הרזה״ נעבען ראשון לציון, וועלכע איז בעזארגט מיט די נייעסטע איינריכטונגען, ווערט איצט פערגרעסערט א גרויסער אויוועז אויף צו טרי-קענען האלץ, דער איינציגער פון דעם מין אין לאנד. די פאבריק בעשעפטיגט 60 ארבייטער און בעזארגט מיט מעבעל די גרעסטע עפענטליכע בנינים אין א״י. איצט ווערען אויסגעפערטיגט מעבעל פאר דעם טעאטער-בנין אין חיפה מיט 1000 זיץ-פלעצער.

ירושלים. דער אימפארט פון מאשינען איז אין די ערשטע חדשים פון לופענדען יאהר געשטי-גען לגבי די זעלבע חדשים אין יאהר 1934 מיט 60 פראצענט.

אין יאהר 1933 האט דער מאשינען אימפארט בעטראפען 467.000 פונט און אין יאהר 1934 — 967.000 פונט.

ירושלים. די סוחרים פון מאטעריאלען צו סאניטאר - אינסטאלאציעס האבען געגרינדעט אן'אקציען-געזעלשאפט מיט א קאפיטאל פון 5000 פונט. די פעראייניגונג נעהמט רום אלע גרויסע סוח-רים פון דער בראנזשע און וועט רעגולירען די פרייזען, פערטיילען די בעשטעלונגען א. ד. גל.

פרובען צו קאנסאלידירען דעם אראבי-שען לאגער אין א״י

ירושלים. אויף דער אראבישער קאנפערענץ, וואס ווערט איצט אפגעהאלטען אין בית דזשיברין, ווערען געמאכט פרובען צו קאנסאלידירען דעם אראבישען לאגער אין א״י און צו דערפיהרען צו א פערשטענדיגונג צווישען די אראבישע פאליטישע פארטייען. דער איניציאטאר פון דער קאנפערענץ איז קאליל אצצא.

די קאנסאלידאציע - פרובען ווערען געמאכט אין צוזאמענהאנג מיט דעם פארשטעהענדען 8-טען אראבישען קאנגרעס אין א״י.

אימפאזאנטע פערזאמלונג אין דער ביאליסטאקער קהלה

וועגען די פערשטארקטע רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

ביאליסטאק (יט״א) אין צוזאמענהאנג מיט די פערשטארקטע רדיפות אויף יודען אין דייטש-לאנד איז היינטיגען זונטאג פארגעקומען אין זאל פון דער יודישער קהלה אין ביאליסטאק א גרויסע פערזאמלונג, איינגעארדענט דורכ'ן ביאליסטאקער קאמיטעט צו בעקעמפען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד, צו דער פערזאמלונג, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט די אנגעזעהענסטע פאר-שטעהער פון דער ביאליסטאקער יודישער בעפעל-קערונג, ווי ראבינאט, קהלה-פערוואלטונג, יודישע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און בתי-מדרשים, זענען ספעציעל געקומען פון ווארשע די פרעזידיום-מיטגלידער פון פעראייניגטען קאמיטעט ה' ח' רעד. מ. טורקאוו און אינזש. אנטאני אייגער.

די פערזאמלונג, וואס איז געפיהרט געווארען אונטער'ן פארזיץ פון ה' טיקטין האט געהאט אן'-אימפאזאנטען און ווירדיגען פערלויף און האט געמאכט א טיפען רושם אין דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג אין ביאליסטאק.

רעד. מ. טורקאוו האט געהאלטען אן'אויס-פיהרליכען רעפעראט וועגען דער ארבייט פון פער-אייניגטען קאמיטעט און האט גערופען צום ווי-טערדיגען קאמף פאר'ן יודישען קיום און יודי-שען כבוד. דער רעדנער האט אנגעוויזען, אז די איינהייטליכע שטעלונג פונ'ם גאנצען וועלט-יודענ-טום וועט אונז דערפיהרען צו א נצחון איבער דער פינסטערניש און בארבאריזם.

אינזש. אנטאני אייגער האט איבערגעגעבען וועגען דער שווערער עקאנאמישער לאגע פון דיי-טשלאנד, וועגען איהר פינאנסיעלען פליטה-צו-שטאנד און וועגען דער וויכטיגקייט פון אונזער ווייטערדיגען אבוועהר-קאמף געגען נאצי-בארבא-ריזם. קיין יוד טאר נישט האבען קיין מגע-ומשא מיט אלץ, וואס האט נאר א שייכות מיט נאצי-דייט-טשלאנד. דאס איז א פראגע פו ואונזער כבוד און פון אונזער צוקונפט.

נאך די רעפעראטען פון ה' ח' טורקאוו און אינזש. אייגער האלט א ווארימע רעדע ד״ר ש. גוטמאן, וועלכער לעגט צוו. אנד. פאר, אז מען זאל בעשטימען א תענית-צבור צוליב די לעצטע פערפאלגונגען אויף יודען אין דייטשלאנד, ה' וו. העפנער לעגט פאר, אז דאס וועלט-יודענטום זאל איינארדנען א טרויער-טאג, א מין מאדערנעם תשעה-באב, אינ'ם טאג, ווען דער נאציזם איז געקומען צו דער מאכט.

הרב ד״ר ראזענמאן האט ערקלערט, אז די רבנים וועלען ווייטער שטעהען אויף דער וואך און מיטווירקען צו עלימינירען סחורות פון נאצי-דייטשלאנד.

נאך קורצע אבער שארפע שלוס-רעדעס פון ה' פרענקעל און פארזיצער ה' טיקטין ווערט די אימפאזאנטע פערזאמלונג. ביי א געהויבענער שטי-מונג, געשלאסען.

אפיציעלע בעריכטען פון די וואהלען

צום 19-טען ציוניסטישען קאנגרעס

לאנדאן (יט״א) דאס צענטראל-ביורא פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע פערעפענטליכט די אפיציעלע רעזולטאטען פון די וואהלען צום 19-טען ציוניסטישען קאנגרעס אין 10 לאנד-שקל-פערבאנדען. אין דריי לענדער — איטאליען, יוגא-סלאוויען און אונגארן — זענען אריינגעטראגען גע-ווארען איינהייטס-ליסטעס און דעריבער זענען אין די דאזיגע לענדער נישט פארגעקומען קיין וואהלען.

אפיציעלע בעריכטען וועגען גאנג פון די וואה-לען זענען שוין ערהאלטען געווארען פון די פער-אייניגטע שטאטען, קאנאדע, האלאנד, ענגלאנד, ליטע, עסטרייך און שווייק. אין די נאהענטסטע טעג וועלען שוין זיין בעקאנט די וואהל-רעזולטאטען אויף דער גאנצער וועלט.

די ענדגילטיגע בעשטעטיגונג פון די מאנדאטען פיהרט דורך דאס קאנגרעס-געריכט, וואס קומט זיך צונויף דעם 14-טען אויגוסט אין לוצערן אונטער'ן פארזיץ פון אדוו. גראנעמאן.

א ביטער שטיקעל ברויט

(א לאכערייקע)

„פארוואס״ פרעגט מען ביי מיר אפט „געהט איהר ארום ווי א נישט-דערשלאכטענער? ס'פעהלט אייך עפעס?״

מ'זעהט מיך אינדערוואכענס ארומגעהען אין א צילענדער און מ'ווייסט, אז כוח האב איך ב״ה, פאר זיבען גויים, וואונדערט מען זיך: „וואס קען אזא מענשען פעהלען? געזונט, דאכט זיך, נישט; קא פרנסה, ווייזט אויס, אויך נישט; טא וואס-זשע?״

ווען איך זאל קאנען דערצעהלען דעם אמת, בין איך זיכער, אז מ'וואלט מיר א סך געהאלפען. איי-נער וואלט מיר געגעבען שטאף פאר א פעליעטאן, א צווייטער — פאר אנ'ערצעהלונג, א דריטער — פאר א ראמאן; מ'וואלט מיך שוין נישט געלאזען פאלען; מ'וואלט מיר שוין געגעבען וואס מיר פעהלט. דייל מעהר ווי שטאף פאר מיינע געשעפטען פעהלט דאך מיר נישט.

קאן איך אבער יענעם נישט דערצעהלען מיינע צרות. איך קאן זיך נישט בעקלאגען, איכ'ל זיך ליבערשט אנטאן א כוח און אליין אויסטראכטען א מעשה, וואס איז נישט געשטויגען, נישט געפלויגען, אידער בעטען עמיצען ער זאל מיר דערצעהלען א מעשה שהיה, איך זאל זי קאנען איבערדערצעהלען.

אנדערע שרייבער איז גוט. זיי האבען גאר קיין זארג נישט וועגען דעם ביסעל שטאף, וואס זיי דאר-פען פאר זיך. זיי האבען ווער עס זאל זיך מיהען פאר זיי.

איינער האט א גרויסע משפחה א טעטיגע, שטעלט איהם די משפחה זיינע צו דאס ביסעל שטאף. מ'גיט איהם שטאף פון אלע זייטען, שרפות געשלעגען, אנ-פאלען, מערדעריען — מאלע וואס עס פערלויפט זיך אלץ אין א גרויסער משפחה!

נעהמט למשל, מיין פריינד, דעם שרייבער ירוחם פיטשא. בעריהמט געווארען איז דער מענש פאר זיי-נע מארד-געשיכטען. מיינט איהר דאך אוודאי, אז ער האט זיי אליין אויסגעטראכט, אז ער האט זיך גע-דארפט דארען אויף זיי זיין אייגענעם קאפ? ניין, מיין הר! יעדע מארד-געשיכטע, וואס איהר געפינט אין זיין ראמאן, האט פאסירט טאקע ביי איהם גופא אין דער משפחה.

אזא טריפה'נעם מזל צו משפחה, ווי אט דער ירוחם פיטשא האט, האט נאך קיין שום שרייבער נישט נעהאט. עס געהט דאך נישט פערביי דער מא-נאט, אז זיינער א קרוב זאל ענטוועדער נישט ער-מארדעט ווערען אדער עמיצען נישט ערמארדען. היינט די סקאנדאלען, וואס טוען זיך אפ ביי איהם אין דער משפחה! וועגען דעם וויל איך דאך שוין אפילו נישט רעדען. וואס דארף איך ס'זאל איהם פערדריסען? ער קאן דאך אמאל מיינען, אז איך פערגין דאס איהם נישט.

אדער נעהמט דעם שרייבער ירוחם גוף.

אלע ווייסען, אז ירוחם גוף איז דער גרעסטער שרייבער פון ראמאנען, און וועלכע מיידלעך, וואס טוען נאכדעם די בעסטע שידוכים, האבען פריהער א קינד, וואס זיי לאזען איבער אין א קוישעל ביי עמיצען אויף די טרעפען.

שטעלט זיך א פראגע: פון וואנען קומט צו איהם אזא אריגינעלער איינפאל? טאקע פון זיין אייגענעם קאפ ארויס?

איז דער ענטפער: ניין, ער האט מזל צו קוזינעס. זעכציג פראצענט פון זיינע קוזינעס, אידער זיי האָ-בען חתונה, האבען זיי פריהער א קינד, וואס זיי לאזען איבער אין א קוישעל ביי עמיצען אויף די טרעפען.

בלויז איך אליין האב נישט קיין מזל צו משפחה צו אלעם — יא, צו משפחה — נישט. א משפחה פון לויטער צדיקים ביי מיר! איהר הערט אנ'אומגליק?

אזעלכע אפגעהיטענע מענשען ווי מיינע קרובים האט איהר נאך נישט געזעהען. איך האב א פעטער איז ער נאך קיינמאל אין א קאמיסאריאט נישט געווען.

וואו-זשע זאל איך נעהמען שטאף צום שרייבען?

פערהאן שרייבער וואס, אויב זיי האבען נישט קיין מזל צו משפחה, אזוי ווי איך, האבען זיי באטש מזל צו מיידלעך, צו ווייבער, איינעם נארט אפ א מיידעל, א צווייטען — זיין אייגענע ווייב, א דריטען — אנ'אנדער יודענס א ווייב; א פירטען לאזט גאר דאס ווייב זיינע איבער אויף נאכט בעראט און אנ-טלויפט מיט א שיינעץ. מאלע וואס מיידלעך און ווייבער טוען אלץ מיט שרייבער!

נו, ווייסט איהר דאך ווי די זאך איז. א שריי-בער האט עגמת נפש פון א מיידעל, אדער פון א ווייב, ליידט ער דערפון זעהר א סך גייסטיגע שמער-צען, האט ער וועגען וואס צו שרייבען. אויף מיר ליגט אבער אויסגעגאסען אזא קללה, אז אפילו צו מיידלעך און ווייבער האב איך דאך אויך קיין מזל נישט. מיך גענארען זיי נישט און פון מיר אנטלוי-פען זיי נישט. צו מיר, אז זיי קלעפען זיך צו, איז ווי מיט קליעשטשעס — ס'איז זיי נישט אפצורייסען.

לאזט מיך — שריי איך צו זיי — אביסעל ליי-דען! גענארט מיך! זייט צו מיר פאלש! אדער שא, איהר ווייסט גאר וואס? אנטלויפט פון מיר! לאזט מיך איבער עלענד ווי א שטיין!

איז כאטש נעהם און שריי צו דער וואנט. א וואנט, אז מ'בעט זיך ביי איהר, טוט זי עפעס א סך צוליב? אזוי טוען זיי מיר צוליב.

וואו-זשע זאל איך נעהמען שטאף צום שרייבען?

די לעצטע עטליכע וואכען איז מיר געווען גוט. כ'האב געהאט א סך צרות האב איך געהאט, וואס צו שרייבען.

יעדע וואך האב איך געהאט א מיאוסע מעשה.

פאר דריי וואכען בין איך אריינגעפאהרען מיט מיין „פארדל״ אין א טעלעגראף-סלופ און האב זיך אביסעל צוקאליעטשעט. מאלט אייך: ווען דאס פא-סירט מיט אנ'אנדער שרייבער, מיט אזא וואס האט מזל, וואלט ער זיך אביסעל ערגער צוקאלעטשעט. ער וואלט שוין מסתמא געהאט צו זינגען און צו זאגען אויף א יאהר נאכאנאנד. מ'וואלט איהם געמאכט אנ'אפעראציע און ער וואלט שיער געשטארבען און ער וואלט פערלוירען אנ'אויג אדער א פוס — וואס ארט אייך, ער וואלט שוין געהאט גענוג וועגען וואס צו שרייבען. אבער איך — טאמער האט מיך שוין יא אמאל אפגעגליקט און איך האב געהאט א פאר-פאל — האב איך זיך נישט מעהר ווי אפגעקלעמט א האנט.

אבער איך בעקלאג זיך נישט. כ'האב זיך אפגע-קלעמט א האנט? וועגען וואס צו שרייבען האט דאס מיר געגעבען? גענוג פאר מיר.

אמת, קיין עפאכע - מאכענדע ראמאנען אדער אפילו ערצעהלונגען קאן מען פון אזא ערפאהרונג, נישט שרייבען אזא ערפאהרונג אפילו ווען מען זאל זי צולעגען אויף טויזענד טעלערלעך, סטאיעט קוים אויף א פעליעטאנדעל, אבער פאר אבי עפעס.

דאס איז געווען פאר דריי וואכען. מיט א וואך שפעטער — פאר צוויי וואכען — האט מיר ווידער אמאל אפגעגליקט און איך האב געהאט שוין אבי-סיל א גרעסערען פארפאל. איך בין אראפגעפאלען פון א דאך.

אנ'אנדער שרייבער, אזא וואס האט מזל, וואלט מסתמא אראפגעפאלען פון א דאך פון א פיר-שטא-קיג הויז און ער וואלט זיך מסתמא אזוי צו'הרג'עט. אז זיין אייגענער טאטע וואלט איהם נישט דערקענט. איך בין אראפגעפאלען פון עפעס א נידעריג שטאל-דעכעל און האב זיך נישט מעהר ווי צושעדיגט א פוס. ס'רעדט זיך אזוי: „צושעדיגט״. איך בין אפ-געלעגען צוויי טעג בין איך אויפן דריטען טאג שוין ארומגעגאנגען אט ווי קיינמאל גארנישט.

אבער — איהר ווייסט דאך — איך בעקלאג זיך נישט. אבי איך האב מיר נאר געהאט מיין ביסעל שרעק און וועהטאג, בין איך געווען צופרידען. נו, האב איך דערפון נישט געהאט קיין שטאף אויף א ראמאן אין צוויי בענדער! מ'דארף עס דוקא שריי-בען ראמאנען? ס'האט זיך מיר פאפאדיעט אביסעל שטאף, האב איך דערפון געמאכט א סקיצע — א גאנץ פיין סקיצעלע. גענוג פאר מיר.

איך בעקלאג זיך נישט. כ'האב מיר געהאט מיין פארציעלע צרות, בין איך צופרידען. ניש'קשה, גאט איז א טאטע; ער'ט נאך געבען גענוג צרות. נו, וועט ער מיר נישט געבען קיין קאטאסטראפעס, איך זאל האבען אויף גאנצע ראמאנען. אפשר גלייכער אזוי. ווער ווייסט, צי איך וואלט גאר געקענט אנשרייבען א ראמאן, אפילו ווען איך זאל האבען דעם בעסטען שטאף!

וואס וועט אבער זיין ווייטער?

איין גאט ווייסט, וואס עס וועט זיין ווייטער. שוין באלד א וואך צייט ווי איך האב נישט געהאט קיין פארפאל און דא דארף איך שוין ווידער אמאל נעהמען זיך שרייבען און וועגען וואס צו שרייבען איז נישטא.

מילא, היינט האב איך זיך שוין ווי עס איז אנ'-עצה נעגעבען. איהר זעהט דאך: כ'האב געשריבען וועגען דעם וואס איך האב נישט וועגען וואס צו שרייבען. וואס אבער וועל איך טון די אנדערע וואך?

פערהאן א שטיקעל אויסזיכט, אז דער באלקען ביי מיר אין וואוינונג זאל א ליאדע טאג ארונטער-פאלען און אויב דאס זאל פאסירען און איך זאל זיין דערביי, האב איך א גאנץ גוטען שאנס צו קריי-גען מאטעריאל פאר א צוויי דריי סקיצען -— נישט, פערשטעהט זיך, קיין איי-איי-איי סקיצען, אבער פאר מיר וועט דאס זיין גענוג.

ווען איז דאס אבער אלץ גערעדט? דאס איז אלץ גערעדט, אויב דער באלקען וועט טאקע ארונטער-פאלען און אויב איך וועל טאקע זיין דערביי. ווי וועט אבער זיין, אז דער באלקען וועט נישט ארונ-טערפאלען? און ווי וועט זיין, אז דער באלקען וועט יא ארונטערפאלען, נאר איך וועל גראד דעמאלט נישט זיין אין הויז?

בקיצור, ס'איז נישט גוט. ס'א ביטער שטיקעל ברויט, שרייבערי.

יוסף מארשאלעק

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

הכנות צו די סיים און סענאט-וואַהלען

היינט ווערען אויסגעלעגט די וועהלער-רשימות

(א) נאָך עהערנעכטען האָבען די פאָרזיצערס פון די ראַיאָן־קאָמיסיעס צום סיים און די ראַיאָן־וואַהל־פאַרזאַמלונגען צום סענאַט בעקומען די וועה־לער־רשימות פון זייערע ראַיאָנען.

אויסערדעם האָבען די פאָרזיצערס בעקומען שרייב־מאַטעריאַלען און די געהעריגע אינסטרוק־ציעס וועגען זייערע טעטיגקייטען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די אינסטרוקציעס ,ווע־לען היינט אין די וואַהל־ראַיאָנען אויסגעלעגט ווע־רען די וואַהל־רשימות, וואו יעדער איינציגער וואַהל־בערעכטיגטער וועט האָבען. די מעגליכקייט צו קאָנטראָלירען צי ער פיגורירט אויף דער וואַהל־רשימה.

פּעראינטערעסירטע קענען זיך מעלדען אין די וואַהל־ראַיאָנען, טעגליך פון 4—9 נאָכמיטאָג ביזן 14 ה. ח.

פערקלענערטע אומזאצן אויפן מארק פון וואלענע סחורות

צוליב די פערשארפטע קרעדיט-בעגרענצונגען

(אג) אין דער לעצטער וואָך איז אויפ׳ן מאַרק פון וואָלענע סחורות בעמערקט געוואָרען אַ לייכטע אויפלעבונג, וואָס דריקט זיך אויס אין אַ פערגרעסערטע צאָל טראַנזאַקציעס. ס׳דאַרף בעטאָנט ווערען, אַז די אומזאַצען זענען געמאַכט געוואָרען נאָר דורך די אָרטיגע סוחרים ווייל די פּראָווינץ האָט זיך דערווייל ווייניג בעטייליגט, לויט דער מיי־נונג פון די פּעראינטערעסירטע קרייזען וועט זיך דער נאָרמאַלער פדיון אין לאָדז אָנהויבען ערשט דעם 15 אויגוסט און דאַן וועלען ערשט קומען מסתמא אויך די פּראָווינציאָנעלע סוחרים.

די ביזאיצטיגע פערהעלטנישמעסיג קליינע אומזאַצען דאַרפען צוגעשריבען ווערען דעם פאַקט, וואָס די קאָנפעקציאָנערען האָבען נאָך נישט גע־מאַכט זייערע קניות. עס האַנדעלט זיך אין דעם, וואָס עס איז אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון די מענער שניידער־געזעלען, צוליב וואָס אין דער גאַנצער בראַנזשע הערשט אַ שטילשטאַנד. אויב דער שטרייק זאָל דויערן אַ לאַנגע צייט קען דער גאַנצער ווינטער סעזאָן פערלוירען געהן.

די סוחרים געפינען זיך איצט אין אַ שווערע לאַגע פון איין זייט מוזען זיי איצט צאָה־לען די וועקסלען פאַר די סחורות, וואָס זיי האָבען איינגעקויפט אויפ׳ן זומער סעזאָן און פון דער אַנדערער זייט האָבען די פּראָדוצענטען זאיצט פער־שאַרפט די פערקויפס בעדינגונגען פון ווינטער סחורות ,נישט געבענדיג אינגאַנצען אויף אָפענער רעכנונג, פאַר דער סחורה מוזען זיי דעריבער צאָהלען אָדער קורצע וועקסלען אָדער מזומן לויט דער מיינונג פון די פּעראינטערעסירטע קרייזען, זענען די פערקלענערטע אומזאַצען אַ רעזולטאַט פון די פערשאַרפטע קרעדיט בעגרענצונגען.

בעשטראפט די ווירטסלייט פון סאלנע 11

פארן אנטי-סאניטארען צושטאנד פון זייער הויז

(א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דורכגעפיהר־טער לוסטראַציע אינם הויז, סאַלנא 11, האָט די לוס־טראַציע - קאָמיסיע פעסטגעשטעלט, אז הגם די איינ־וואוינער דראָהט נישט קיין דירעקטע געפאַהר, מצד אַ קאַטאַסטראָפע, ווערט אָבער דאָס הויז געהאַלטען אין שרעקליכע, אנטי־סאַניטאַרע בעדינגונגען און די ווירטסלייט זענען דעריבער צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

ווי מיר דערוויסען זיך האָט די שטאָטישע סטאַ־ראָסטווע בעשטראָפט די דריי ווירטסלייט פונם דער־מאָנטען הויז: משה מאָרגנשטערן, יצחק מאיר בלומבערג און מאַנעלע מאַלענבערג צו דריי חדשים אונבעדינגטען ארעסט א חוץ דעם וועלען זיי מוזען אדורכפיהרען א רעמאָנט אין הויז אונטער דער אויפזיכט פון דער שטאָטישער בוי־אינספעקציע.

א הלואה פון 50 טויזענד זלאטעס

פאר פאביאניצער האנדווערקער

(א) אַ דאַנק די בעמיהונגען פון די פאַביאַ־ניצער האַנדווערקער־אָרגאַניזאַציעס, איז פאַר פאַב יאַניץ אַנערקענט געוואָרען, דורך דער פערמיטלונג פון דער באַנק גאָספאָד. קראַיאָוועגאָ, אַ הל׳אה פאַר דער פאַביאַניצער האַנדווערקעריי, פון 50 טויזענד זלאָטעס.

די קרעדיטען זענען פערטיילט געוואָרען מיט׳ן ציל צו ענטוויקלען די האַנדווערקער־אַנשטאַלטען אין פאַביאַניץ. די צינזען וועלען בעטרעפען 4 פּראָ־צענט יעהרליך.

אייגענטימער פון האַנדווערקער־פאַבריקלעך וועלכע קענען בעקומען הלוואות צו 2 טויזענד זלאָטעס.

די וועלכע בעמיהען זיך אום הלוואות, מוזען אָפּגעבען בקשות דורך דער פערמיטלונג פון דער האַנדווערקער־באַנק, אָדער דורך די האַנדווערקער־פער־איינען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דאָזיגער הלואה האָבען די פאַביאַניצער האַנדווערקער פעראיינען געשאַפען אַ ספּעציעלען קאָמיטעט, וועלכער וועט זיך פערנעהמען מיט׳ן פינאַנצירטיילען אינדי־ווידועלע הלוואות.

רעגולאציע-פלאן פאר פאביאניץ

(א) נאָך פאַראַיאָהרען איז ביים פאַביאַניצער שטאָט־ראַט געשאַפען געוואָרען א קאָמיטעט פאַר דעם פונאַנדערבוי פון דער שטאָט, וועמענס אויפ־גאַבע עס איז געווען אויסצואַרבייטען א רעגולאַ־ציע־פּלאַן, וועלכער זאָל רעגולירען דעם פערבוי פון דער שטאָט.

ווי מיר דערוויסען זיך איז אזא פּלאַן דורך דעם קאָמיטעט אויסגעאַרבייט געוואָרען און נאָכדעם, ווי ער וועט ארויסגעלעגט ווערען פאַר דער עפענטליכ־קייט, כדי די בירגער זאָלען זיך מיט איהם בעקענען און אָנגעבען זייערע, עווענטועלע בעמערקונגען און אויסבעסערונגען, וועט דער פּלאַן פאָרגעלעגט ווע־רען דעם שטאָט־ראַט צו בעשטעטיגען.

אויב דער פּלאַן וועט אָנגענומען ווערען דורך דער שטאָט־פערוואַלטונג, וועט ער שפּעטער איבער־געשיקט ווערען דער וואָיעוואָדזטווע, בכדי איהם צו אַקצעפּטירען.

אפגעבריהט זיך מיט הייסע קאווע

(א) אויף ווספּולנע 12, האָט די 69־יעהריגע זקנה יאַדוויגע לוטקע זיך געקאָכט קאַווע צום אָנבייסען.

מחמת דעם, וואָס די הענט האָבען ביי איהר געציטערט, האָט זי, ווילענדיג אַראָפּנעהמען דאָס טעפּעל פון פייער, זיך בעגאָסען מיט דער קאָכעדיגער קאַווע און זיך שווער אָפּגעבריהט.

דער פּאָגאָטאָוויע דאָקטאָר האָט איהר אָפּגע־פיהרט אין שפּיטאָל.

פויער פאלט אראפ פון וואגען

און בעקומט א מוח ערשיטערונג

(א) אויפ׳ן גרינעם מאַרק איז נעכטען געשעהן אַ טראַגישער פאַל מיט׳ן פויער זיגמונט וואָלאָוויאַק פון לענטשיץ: בעת וואָלאָוויאַק האָט געוואָלט פון זיין וואָגען אַראָפּנעהמען אַ זאַק מיט קאַרטאָפעל, האָט ער זיך אויסגעגליטשט און איז אַראָפּגעפאַלען פון וואָגען אויפ׳ן ברוק צוזאַמען מיט דער משא.

פון דעם פאַל האָט וואָלאָוויאַק בעקומען אַ מוח־ערשיטערונג און זיך צעקלאַפּט דעם גאַנצען קערפּער.

דער פּאָגאָטאָוויע־דאָקטאָר פון „רויטען קרייץ" האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

Dr. med. P. Braun

ספּעציאַליסט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקה.
נעהמט אָן פון 8—1 און פון 4—8 אָוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

אויספלוגען קייז ווינען

פון 15-טען ביז׳ן 22-טען אויגוסט
פון 15-טען ביז׳ן 29-טען אויגוסט
פון 17-טען ביז׳ן 21-טען אויגוסט

אינפאָרמאַציעס אין

Wagons-Lits Cook

פּיעטריקאָווער 64, טעל. 170-77.

טראגישער פארפאל מיט 2 קינדער

עס פאלט אויף זיי ארויף א שטויס ברעטער און איינע ווערט דערהרג׳עט אויפן ארט

(א) נעבען דעם טאַרטאַק פון וואַצלאַוו לעשאַק אין דאָרף וראַניקאַוו, פּיעטריקאָווער קרייז, איז געווען אָנגעלעגט אויף עטליכע מעטער הויך אַ שטויס ברעטער. נעבען די ברעטער האָבען זיך גע־שפּילט לעשיקס 3־יעהריגע טעכטערל קריסטינא מיט איהר 4־יעהריגער חבר׳טע מאַריאַנא קעמפּסקאַ.

אין אַ געוויסען מאָמענט, איז פון אַן׳אונבעוואוס־טער סיבה אומגעפאַלען דער שטויס ברעטער און האָט פערדעקט די צוויי קינדער.

די אַרבייטער פון טאַרטאַק האָבען זיך גלייך געלאָזט ראַטעווען די צוויי אומגליקליכע קינדער און נאָכן אָפּרוימען די ברעטער. האָבען זיי ארויסגענו־מען די 3־יעהריגע קריסטינא אַ שווער צעקלאַפּטע און שטאַרק פערוואונדעטע, דאַגעגען, איז די 4־יעה־ריגע מאַריאַנע קעמפּסקאַ דער׳הרג׳עט געוואָרען אויפן אָרט.

געוואלט פאהרען אויף „גאפע"

און בעצאהלט מיטן לעבען

(א) אויף דער באַהן־ליניע פּיעטריקאָוו—קאָ־לושקי, נעבען ראָספּזשע, האָט דער באַהן־וועכטער, נאָכן אָפּגאַנג פון דעם משא־צוג קיין קאָלושעק, בעמערקט, ווי אויף די שינעס ליגט עפּעס אַ מאַנספּער־שוין, וועמען די רעדער פון צוג האָבען אָפּגעשניטען בײדע פיס.

ווי די אויספאָרשונג האָט בעוויזען, איז עס גע־ווען דער 25־יעהריגער אַנטאָני קאָרדאַשינסקי פון גאָרשקאָוויץ, וועלכער האָט זיך געוואָלט מיט׳ן משא־צוג, מיטכאַפּען אויף „גאַפּע" קיין קאָלושעק. בעמערקענדיג אָבער דעם קאָנדוקטאָר, איז ער ארויס געשפּרונגען פון וואַגאָן און ער איז אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער.

אויפן וועג אין שפּיטאָל אַריין, איז קאָרדאַשינ־סקי געשטאָרבען.

מיטוואָך, 7

ח׳

מנחם אב תרצה

אויגוסט

זון־אויפגאַנג 4.06

זון־אונטערגאַנג 7.17

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) דעם 16־טען ה. ח., וועט אין לאָקאַל אויף פּיעטרקאָווער 165 אָנהויבען צו אַמטירען אַ ספּעציעלע צוגאָב־פּאָבאָר־קאָמיסיע פון 1־טען שטאָטישען פּ.ק.אָ.

צו דער קאָמיסיע דאַרפען זיך צושטעלען אַלע רעקרוטען פון יאָהרגאַנג 1914 און עלטערע, וועלכע האָבען זיך, זיינער צייט נישט צוגעשטעלט צו דער פּאָבאָר־קאָמיסיע און האָבן נאָך ביז היינט נישט רעגולירט זייערע מיליטערישע בעציהונגען, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען ,ווי אויך די, וועלכע האָבען בעקומען נאָמענטליכע אויספאָדערונגען פון דער שטאָטישער סטאַראָסטווע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּ־טייקען: מ. קאַצפּערקעוויטש זגערזשער 54, י. שיטקע קעוויטש (קאָפּערניקאַ 26), י. זונדעלעוויטש (פּעט־ריקאָווער 25), ס. באַיאַרסקי און וו. שאַץ (פּושע־יאַזד 19), מ. ליפשיץ (פּעטריקאָווער 193), א. ריכ־טער און ב. לאָבאַדאַ (11 ליסטאָפּאַדאַ 86)

נייע פאסט-מארקען

צו 15 און 5 גראשען

(א) אין איינקלאַנג מיט דער מיניסטעריאַלער פאַראָרדענונג, פערעפענטליכטען פון נעכטען אָן די נייע פּאָסט־מאַרקען צו 15 גראָשען.

די נייע 15־גראָשענדיגע מאַרקען זענען פון בלוילעך־גרינעם קאָליער און זענען בעמאָהלט מיט דעם אָנזיכט פון דעם נייעם טראַנסאַטלאַנטישען סטאַטעק אויפן נאָמען פון מאַרשאַל פּילסודסקי. הינטער דעם אָנזיכט געפינט זיך די אויפשריפט: „גדיניא—מ. ס. פּילסודסקי".

פון 16־טען ה. ח. וועלען אויך איינגעפיהרט ווערען אין פערקעהר נייער 5־גראָשענדיגע פּאָסט־מאַרקען פון פיאָלעט־קאָליער מיט דעם אָנבליק פון אַ זאַמד־סקאַלע אין אויצאַוו.

די בירגער וועלען אליין ברו-קעווען און בויען די גאסען

היינט וועט פאָרקומען דער פייערליכער אָנהויב פון דער „וועג ליגע". וועלכע האָט פאַר אָנ־אויפגאַבע צו בויען גאַסען צוזאַמען מיט די בירגער

די אַרבייטען זענען אָנגעהויבען געוואָרען אויף מאַרישין II, וואו די בירגער האָבען אָנגענו־מען אַ בעשלוס אַליין מיטצואַרבייטען און אויספיה־רען ערד און פּלאַנטאַציע־אַרבייטען ביי׳ם בויען נייע גאַסען.

דער פּרעזידענט גלאַזעק האָט אָנגענומען דעם פּראָטעקטאָראַט פון דעם פייערליכען בויען פון דער ערשטער גאַס דורך דער „וועג־ליגע".

ליקווידירט דער שטרייק פון די ברוק-ארבייטער

(א) נעכטען איז ביים קרייז־אַרבייטס־אינס־פּעקטאָר אינזש. וויזשיקאָווסקי, פאָרגעקומען אַ קאָנ־פערענץ פון די פאָרשטעהער פון די שטרייקענדע ברוקער־אַרבייטער און פון די ברוק־אונטערנעהמער

אויף דער קאָנפערענץ איז געקומען צו אַן׳ אויסגלייך אין דעם אופן, אַז די ברוק־אַרבייטער, וועלען פון איצט אָן בעקומען, אַנשטאָט 4,40—4,90 אַ טאָג, עס וועט איינגעפיהרט ווערען דער „ענגלישער" שבת. פאַר וועלכען זיי וועלען בעקו־מען אזוי פיל, וויפיל פאַר אַ נאָרמאַלען טאָג און אַז אַלע אַרבייטער וועלען צוריקגענומען ווערען צו דער אַרבייט.

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 101-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג

סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען

נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונד

Dr. med. H. LUBICZ

פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפּפאַנגס־שעה׳ן 8—10, 12—2 און 5—8 אָוועבד
זונטאָג פון 9—11 ביינאַכט און יום־טוב פון 9—1.
פאַר דאַמען — אַ בעזונדערער ווארטע־צ׳ל.

א זייגער, וואס בלישטשעט. ווי גאָלד...
דאס צימעס איז קיין „צימעס" נישט

(א) העגריק פרייליך פון זגערזש איז געקומען אַנומעלטען קיין לאָדז. געווען איז דעם 25־טען פעב־רואר. א טאָג איז געווען א קאלטער, א בלאָטעדיגער, אַנ'עכט ווינטערדיגער און פרייליכ'ן איז גאָרנישט פרייליך געווען אויף דער נשמה. געקומען איז ער קיין לאָדז אויסהאַנדלען, איינשאַכערן עפּעס א מציאה־לע און דאָז איז גאָר אזוי פריהרעוודיג, אזוי צרה'־דיג און אַלע לאָדזער גליקען זענען מיט איינמאָל אויסגעריגען אזוי ווי דער נארישער, בלאָטיגער שניי...

גייט ער אזוי, פרייליך, מיט זיינע גאָרנישט פריי־ליכע מחשבות אויף דער לימאַנאָווסקי גאַס און פלוצלינג דערזעהט ער:

דורך די פערפרוירענע שויבען פון דעם זייגער־מאַכער קויפמאַן שמייכעלט צו איהם ארויס א גאָל־דענער זייגער און איבער איהם — דער פּרייז, א מציאה־נגנבה 40 זל.

ווערט פרייליכ'ן אביסעל פרעהליכער און ער געהט אריין צו קויפמאַנ'ען:

— זאָגט נאָר פּאַניע, מה יקר? — וויפיל ווילט איהר דאָס פאַר דעם זייגער'ל?

— א זייגער'ל זאָגט איהר? — דאָס איז א גאַנ־צער זייגער! און נישט אזוי עפּעס א זייגער, נאָר א זייגער פון זייגער־לאַנד — דאָס איז, פּאַניע א גאָל־דענער זייגער! — איר זעהט דאָס געווערג? — צי־מעס געווערק און ער קאָסט נישט ווייניגער ווי 40 זלאָטעס!...

— וואָס האָט ער געזאָלט טון? — האָט פרייליך ארויסגענומען 40 זלאָטעס און בעצאָהלט און ס'איז איהם געווען אזוי לאַנג פרייליך, ביז ער איז געקו־מען קיין זגערזש און דאָרט האָט ער זיך דערוואוסט, אז מיט'ן געווערק איז גאָרנישט אזא „צימעס", ווי דער זייגער־מאַכער האָט געמאַכט, בסך־הכל איז עס גאָר א גרויסער קלאָק פון קלאָקענלאַנד און דאָס גאָלד איז אויך קיינמאָל קיין גאָלד נישט געווען, נאָר פּראָסט און פּשוט'ער מעש...

פאָהרט פרייליך צוריק צו קויפמאַנ'ען, טענה'ט קויפמאַן, אז חרטה איז נישט מעשה־קויפמאַן און אז נאָר בלייבט נאָר און מקח בלייבט מקח... האָט דע־ריבער פרייליך זיך געווענדעט צו דער פּאָליציי. פּאָ־ליציי האָט געמאַכט א פּראָטאָקאָל און נעכטען האָט דער ענין אַנגעשפּאַרט אין שטאָטישען געריכט, וואָס האָט קויפמאַנ'ען פערמשפּט אויף 10 חדשים ארעסט

SUDOR wpłynie „Ap. Kowalski" usuwa POT i WON Wystrzegać się naśladownictw.

א ד־ראזשקאזש ווערט א „ד־אָקטאָר"
ער „אונטערזוכט" זיינס א פּאַסאַזשיר און געפינט ביי איהם פערשידענע קליינע און גרעסערע זאַכען

(א) יאַן גיידאַ, האָט היי־יאָהר, לכבוד דעם שׂהנעם, גריגעם מאַי געכאַפּט מיט זיינע קאָלעגען אַנ'איבריגען טרונק. דער טרונק האָט איהם אַזוי פיל פערשאַדט, אַז ער איז געבליבען ליגען, ווי אַ קלאָץ, נישט צו גלייכען, נישט אַהין נישט אַהער, כאָטש נעהם און מעלק איהם אויס.

די קאָלעגען האָבען דאָן בעשטעטיגט, אַז מען דאַרף דעם שכור'ן חברה־מאַן אַהיימשיקען און זאָל דאָס ווייב פון איהם קלייבען נחת. אַזוי האָבען זיי טאַקע געטון: זיי האָבען געגרופען אַ דראָזשקאַרזש, בעצאָהלט איהם פאַר אַ „קורס" און אָנגעבענדיג איהם אַנ'אַדרעס, האָבען זיי גע־הייסען דעם חברה־מאַן אָפּפיהרען אַהיים.

הינטערוועגענס, האָט זיך דער דראָזשקאַזש קאַזשמיעזש סאַרנע מיישב געווען: אַז ס'וואָלט געווען אַ יושר דעם פּאַסאַזשיר צו אונטערזוכען, אַ קשיא אויף אַ מעשה, וואָס עס קאָן זיך־טרעפען מיט אַ שכור'ן!

אַזוי אַרום איז פון אַ דראָזשקאַזש געוואָרען אַ דאָקטאָר, נישט צו גלייכען, און אונטערזוכענדיג דעם „חולה" האָט ער ביי איהם געפונען אַ... זייגער, אַ פּאָרטפּעל מיט 180 זלאָטעס און נאָך פערשידענע אַנדערע „חולאת'ן".

טראַכט זיך סאַרנע: „אַ כשר'ער טאָפּ, אַ כשר'ער לעפעל". שטעקט ער זיך די קלייניגקייטען אין דער קורטקע אריין, גיט אַ שמיץ דעם פערד און פאָהרט ווייטער.

אויף צומאָרגענס, ווען גיידאַ האָט זיך אויסגע־ניכטערט און זיך אָנגעהויבען צו בעטאַפּען, איז ער געוואָר געוואָרען, אַז מען האָט איהם נעכטען „לייכטער" געמאַכט. ער האָט זיך פערשטענדיגט מיט זיינע קאָלעגען, וועלכע האָבען גראָד געהאַט זיך נאָטירט דעם נומער פון דער דראָזשקע, און ווען פּאָליציי האָט געזוכט, האָט מען ביי איהם טאַ־קע געפונען.

דערפאַר איז דער דראָזשקאַזש נעכטען פאַר משפּט געוואָרען דורכ'ן שטאָטישען געריכט אויף 6 חדשים טורמע

שרעקליכע דארף־שׂרפות
צוויי קינדער אומגעקומען אין די פלאַמען
16 אַרבייטער־פאַמיליעס געבליבען אהן אַ דאַך איבערן קאָפּ

(א) אין מאַיאָנטעק סטאַלעץ, שעראַדזער קרייז איז נעכטען אויסגעבראָכען אַ שׂרפה אין די נעב־בען־בנינים, וועלכע זענען בעוואוינט פון דער דינערשאַפט.

דאָס פייער האָט זיך פערשפּרייט מיט אַ בליצ־גער שנעליגקייט און טראָץ דער שנעל־אונטער־גענומענער רעטונגס־אַקציע, זענען די בנינים פאַר־ברענט געוואָרען, ביז צום גרונד.

אין דער פּאַניק, וואָס איז אויסגעבראָכען צווישען די פּאַראָבקעס, האָט מען דערווייל פאַר־געסען, אַז איז איינעם פון די ברענענדיגע בנינים זענען איבערגעבליבען: דער 4.־יעהריגער סטע־פאַן און די 3־יעהריגע אַנטאָנינאַ קורפּיעל.

פון אַפּראַטעווען זיי האָט שוין קיין רייד נישט געקענט זיין. זייערע פערקוילטע קערפּערלעך האָט מען ערשט אַרויסבעקומען פון הינטער די חורבות.

פון דער שׂרפה זענען רואינירט געוואָרען 16 אַרבייטער - פאַמיליעס, וועלכע האָבען אָנגע־וואוירען זייער האָב און גוטס און זענען געבליבען אהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ.

ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, איז די שׂרפה ענטשטאַנען צוליב אַ פונק פון לאָקאָ־מאָטיוו. די בנינים, נעמליך, געפינען זיך אין שכנות פון'ם באַהן־פּלאַנט.

* * *

(א) אינ'ם דאָרף מאַניץ, שעראַדזער קרייז, איז אין דער כאַלופּע פון אַרטיגען לאַנדווירט וויג־צענטי גאַרבאַלאַ, פון אַנ'אומבעוואוסטער סבה אויס געבראָכען אַ שׂרפה.

צוליב דעם, וואָס די שׂרפה איז ענטשטאַנען ביינאַכט ווען דאָס גאַנצע דאָרף איז געשלאָפען, האָט מען נישט אַזוי שנעל בעמערקט דאָס פייער און ווען מען האָט עס בעמערקט און אָנגעהויבען צו אַלאַרמירען די פייערלעשער, זענען שוין 16 בנינים געשטאַנען אין פלאַמען.

און ווי דער שטייגער איז ביי דאָרפישע פייער־לעשער — האָט זיי גראָד די קישקע געפּלאַצט און דאָס האָט נאָך מעהר בעשווערט די רעטונגס־אַקציע.

פון דער שׂרפה זענען פערברענט געוואָרען 16 וואוין־הייזער און אַ גאַנצע רייה ווירטשאַפטליכע מכשירים. דער שאָדען בעטרעפט איבער 150 טוי־זענד זלאָטעס.

אויספלוגען קיין פּאַלעסטינע
פון 630.— זל. אן
ארגאניזירט
„ארביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 249-33
אויף הנחה־פּעסער קיין טשעכאָ־סלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויען.
+ ויך קייזעסטרייך.

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל־ארצט פאַר וועגערישע
הויט־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
וואוינט יעצט
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט.
פאַר פרויען אַספּעצ. וואַרטע־זאַל

אז מען וויל זיך שלאָגען
איז דינסטאָג אויך חנא...

(א) אַז מען וויל זיך דוקא ארומשלאָגען, מוז עס נישט גראָד זיין זונטאָג, ס'קען דינסטאָג אויך זיין חנא.... עס איז נאָר נענוג, אַז שכנים זאָלען זיך צעווערטלען און פון ווערטער איבערגעהען אויף מעשים.

בעת אזא „היימיש" געשלעג איז נעכטען ארויס געגרופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע צו דער שווער־פערוואונדעטער העלענא טאָמאַשעווסקא פון זגאַ־וועלסקא 13.

דער דאָקטאָר האָט ביי איהר פעסטגעשטעלט שניט־וואונדען אין שאַרבען און אין דער לינקער האַנד, וואָס זי האָט בעקומען מיט א האַק־מעסער.

אין א שווערען צושטאַנד איז טאָמאַשעווסקא אי־בערגעפיהרט געוואָרען אין קרייז־שפּיטאָל.

א פּאַרפּאַל ביי דער אַרבייט

(א) אין דער מעכאַנישער וועבעריי פון דער פּיר־מע האָפמאַן אויף צעגעלניאַנע 84, האָט דער 41־יעהריגער וועבער־מייסטער יאַן גרובין פון קאַדלוב־קאַ 22, אויפגעהויבען א „בוים" מיט א קעטע, ווע־לענדיג זי פערזעצען אין וועב־שטוהל.

אין א געוויסען מאָמענט האָט זיך גרובין אויס־געגליטשט און איז אומגעפאַלען און די גאַנצע משא פון דעם „בוים" מיט די קעטע, איז אויף איהם ארויפגעפאַלען און האָט איהם צוגעדריקט, איבער־ברעכענדיג איהם דעריביי דעם הויט־השדרה.

אויפן אָרט פון פּאַרפּאַל איז תיכף ארויסגערו־פען געוואָרען דער פּאָגאָטאָוויע דאָקטאָר פון רויטען קרייץ, וועלכער האָט איהם אין א געפעהרליכען צו־שטאַנד אָפּגעפיהרט אין קרייז־שפּיטאָל.

פאַר האַנדלען מיט
„זאַפּאַלניטשקעס"

(א) אין וואָדלעוו, פּיעטרקאָווער קרייז, אין אויפ'ן יאָהרמאַרק פערהאַלטען געוואָרען און צוגע־צויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרט־ליכקייט, דער לאָדזער איינוואוינער קאַזשמיעזש באַרטעטשקאָ, ביי וועלכען מען האָט געפונען 165 „זאַפּאַלניטשקעס" און שטיינער, וועלכע ער האָט געפּרובט פערקויפען צו די אָפּגעפּאָהרענע פויערים.

א פאַבריקס־שׂרפה

(א) נעכטען איז אין די שאָפּעס פון לאַנדע'ס פאַבריק אויף פאַמאַרסקע 75, פון אַנ'אומבעוואוס־טער סיבה אויסגעבראָכען אַ שׂרפה, צוליב דעם, וואָס אין די שאָפּעס איז געלעגען סמאָלע און עס האָט געדראָהט, אַז די שׂרפה זאָל נישט ארומכאַ־פּען אויך דעם פאַבריקס בנין, האָבען די 2־טע און 3־טע פייערלעשער־אָפּטיילונגען געמוזט אָנ־ווענדען זייער גאַנצער ענערגיע אום דאָס פייער תיכף צו לאָקאַליזירען, וואָס עס איז זיי אויך נאָך אַ שעה אַרבייט געלונגען.

די שאָדענס זענען זעהר בעדייטענדע.

פּאָגאָטאָוויע פון רויטען־קרייץ ווערט איבערגעטראָגען

(א) ווי מיר דערוויסען זיך וועט אין די נאָהענטסטע טעג, די פּאָגאָטאָוויע פון רויטען־קרייץ איבערגעטראָגען ווערען אין אַ נייעם לאָקאַל אויף פּיעטריקאָווער 203.

ר. אייזראַעל

משומדים

ראָמאַן. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

87)

מאריאַן איז געשטאַנען אַזוי ווי פערשעהמט מיט דעם גרויסען בוקעט בלומען. סטעפאַן איז אויך געשטאַנען פערשעהמט צוליב דעם וואָס ער האָט געהאַלטען בסוד אַז ער וועט קומען אַהער.

דערווייל האָבען זיך ביידע פרויען בעראַטען וואָס צו טון. אידא איז געווען דעצידירט בכלל זיך נישט מעהר צו זעהען מיט סטעפאַנען, אידא האָט פערשטאַנען, אַז סטעפאַן איז איצט געקומען אַהער צו איהר, ווייל ער האָט זיך דערוואוסט ווע־גען רוהם, וואָס זי האָט זיך ערוואָרבען דא אין לאָנדאָן. ערשט מיט צוויי וואָכען צוריק האָט דאָך סטעפאַן אינגאַנצען מיט איהר נישט געוואָלט רע־דען, ערשט מיט א קורצער צייט צוריק האָט ער דאָך נישט געמאַכט קיין סוד דערפון, אַז ער רייסט איבער מיט איהר אינגאַנצען, ער האָט זי אוועק־געוואָרפען ווי אַ נישט־נויטיגע שמאַטע. און איצט מיטאַמאָל קומט ער אַהער.

סאבא האָט אָבער געהאַט א געפיהל פון ליבע, צו מאריאַנען, דאָרט אין פּוילען האָט זי דאָך איהם שטאַרק געליבט, זי האָט דאָך אַנדערש נישט געטראַכט ווי מאריאַן וועט בלייבען איהרער אויף אייביג, זי איז אפילו געגאַנגען געגען איהר אייגע־נעם געוויסען און מסכים געווען, אַז מאריאַן זאָל איעקוואַרפען זיין פרוי און קינד, אוועקוואַרפען זיין פאָלק און גלויבען אַזוי...

אָבער איצט איז ביי איהר דאָס געפיהל אָפּגע־טעמפּט געוואָרען, נאָכדעם ווי מאריאַן האָט געהאַט דעם מוט צו רעזיגנירען פון איהר, אַפילו שריפט־ליך, האָט זי פאַר איהם אַלץ פערלוירען, איבריגענס האָט זיך ביי סאבאַן דערוועקט דאָס געוויסען, זי האָט רחמנות בעקומען אויף דער פרוי מיט דעם אונשולדיגען קינד, וועלכע וועט ליידען פון איהר, זי האָט זיך בעמיהט צו פערגעסען מאריאַנען און האָט געהאַט בעשלאָסען איבערצוּרייסען מיט איהם נאָכמעהר דערפאַר. ווייל מאריאַן וועט מעהר נישט וויסען וואו זי געפינט זיך און איינציגווייז וועלען זיי זיך איינער דעם אַנדערען פערגעסען. איצט האָט מאריאַן מיט זיין ערשיינען געעפענט איהרע אַנ־אַלטע וואונד, זי האָט שטאַרק געקעמפט מיט זיך און נישט געוואוסט ווי אַזוי זי זאָל איצט האַנדלען.

— אפשר וועלען מיר זיי אינגאַנצען נישט אויפנעהמען? האָט אידא פאָרגעלייגט, וואָס שייך סטעפאַנען איז ביי מיר פערהאַן אַזאַ קאַטעגאָרישער בעשלוס, פערשטעהסט זיך, אַז מיט דיר קען איך נישט דיספּאָרירען.

— ניין, אַזוי קען מען נישט, מ'קען נישט איבערלאָזען אַ לאַגע נישט אויפגעקלערט. אַהין אָדער אַהער, קיין סודות טאָרען נישט בלייבען.

— אפשר ביזט דו גערעכט. וואָס שייך מיר בלייב איך ביי דערזעלבער שטעלונג פאַר'ן גע־שפּרעך מיט סטעפאַנען אָדער נאָך דעם געשפּרעך.

— מיר וועלען זיי אויפנעהמען אָבער צוזאַ־מען, ביידע צוזאַמען אין דעמזעלבען צימער, מיר האָבען נישט קיין סודות צווישען זיך, דאָס קענען מיר זיי אָפען ערקלערען און מיר וועלען אויפ'ן אָרט קלאָר מאַכען די לאַגע.

אַזוי האָבען זיי טאַקע געטון און ביידע הערען זענען איינגעלאַדען געוואָרען צו סאבאַן אין צימער אַריין.

זיי האָבען זיך ביידע געוואַקעלט, צי זיי זאָלען אַריינגעהען צוזאַמען, אָבער די לאַגע איז שוין געווען אַזעלכע, אַז מ'האָט נישט געקענט אויס־מיידען. זיי זענען אַריין אינעווייניג, פערשטעהט זיך, אַז די בעגריסונג האָט נישט געקענט זיין אַזוי ווי זי וואָלט געווען ווען יעדער איינציגער פון זיי וואָלט זיך געזעהען בעזונדער מיט דער צו וועמען ער האָט געשטרעבט.

ביידע זענען געבליבען שטעהען ביי דער טיר, נישט וויסענדיג וואָס זיי זאָלען אָנהויבען צו טון.

— גוט מאָרגען האָט געזאָגט מאריאַן.

— גוט מאָרגען האָט געזאָגט סטעפאַן.

— ביטע מיינע הערען זיך זעצען, האָט סאבא אָנגעוויזען אויף צוויי שטוהלען.

מאריאַן איז צוגעגאַנגען צו סאבאַן און איהר דערלאַנגט דעם בוקעט בלומען, וועלכען ער האָט געהאַלטען אין האַנד.

— אַ דאַנק האָט סאבאַ געענטפערט צונעהמענ־דיג ביי איהם דעם בוקעט בלומען.

ס'האָט זיך גאָרנישט געקלעפּט. קיינער האָט נישט געוואוסט וועגען וואָס ער זאָל אָנהויבען צו רעדען, סטעפאַן האָט זיך דאָ אינגאַנצען געפיהלט ווי אַ פרעמדער, ווי אַנ'איבעריגער, ער האָט שוין געהאַט חרטה דערויף וואָס ער איז אינגאַנצען אַהער געקומען. אידא האָט זיך געפיהלט זעהר שלעכט און האָט נישט געוואוסט וואו די אויגען אַהינצוטון, סאבא האָט געהאַט מעהר מוט און ענערגיע האָט זיך אוועקגעזעצט ביים טיש, כדי ס'זאָל זיך פערבונדען אַ געשפּרעך צווישען די 4 פּערזאָן, וועלכע זענען צווישען זיך געווען אַזוי נאָהענט און דערביי אַזוי פרעמד און ווייט.

— וואָס הערט זיך ביי אייך, מאַריאַן? האָט סאבא אָנגעהויבען, ווי אַזוי האָט איהר זיך דער־וואוסט וואו איך געפין זיך.

מאריאַן האָט געשוויגט, פאַרוואָס איז סאבא עפּיס איבערגעגאַנגען רעדען מיט איהם אויף „איהר", פאַרוואָס עפּעס אַזאַ קאַלטקייט, די אָנווע־זענהייט פון פרעמדע מענשען האָט איהם אָבער נישט ערלויבט אין איצטיגען מאָמענט צו רעאַ־גירען, עפּעס ענטפערען האָט ער אָבער דאָך גע־מוזט און האָט געזאָגט.

— איהר האָט דאָך מיר געשריבען א בריף פון לאָנדאָן.

— איך האָב דאָך אָבער נישט אָנגעגעבען דעם אדרעס וואו איך געפין זיך.

— דאָס האָט מיך טאַקע שטאַרק געוואונדערט, ווי קומט עס, איהר האָט דאָך מיר צוגעזאָגט, אַז באַלד ווי איהר וועט האָבען ערגעץ אַ שטענדי־גען וואוינאָרט וועט איהר מיר איבערגעבען אייער אַדרעס, איך האָב געוואַרט און געוואַרט און ווען איך האָב נישט בעקומען קיין צווייטען בריף, האָב איך מורא געהאַט, אַז מיט אייך האָט עפּעס פּאַסירט און איך בין אַהערגעקומען צו פאָהרען, דאָ האָב איך זיך דערוואוסט, אַז דו, דאָס הייסט, אַז איהר טרעט אויף אין טעאַטער „ספּלענדיד" און איך בין נעכטען געקומען זעהען די פאָרשטעלונג, נאָכ־דעם האָב איך זיך אָנגעמאָלדען צו אייך אין גאַר־דעראָב, איהר האָט מיך נישט געוואָלט אויפנעהמען, איך בין דעריבער דאָ אַהערגעקומען.

— ס'איז מיר זעהר ליב, וואָס איהר האָט געדענקט אין מיר און זיך אַזוי שטאַרק מיט מיר אינטערעסירט, הגם איך האָב זיך דאָס אַנדערש פאָרגעשטעלט, אָבער איצט ווייסט איהר שוין, אַז מיט מיר איז גאָרנישט געשעהען...

— סאבא, סאבא, ווי אַזוי רעדט איהר עפּעס מיט מיר? וואָס טוט זיך מיט אייך? האָ־איהר...

— איך רעדט, דוכט זיך, גאַנץ נאָרמאַלע רייד, איך האַלט, אַז צווישען אונז איז אַלץ געענדיגט און מיר דאַרפען זיך פונאַנדערגעהען...

— סאבא, איצט? איצט רעדסטו אַזעלכע דיבורים, און פאַרוואָס? איך וואָלט געוואָלט וויסען די סיבה דערפון? מיט וואָס האָב איך זיך אַזוי שטאַרק פערזינדיגט? אין וואָס איז מען מיך חושד? איך מעג דאָך דאָס וויסען.

— נאָך וואָס, ליבער מאריאַן, דאַרפט איהר דאָס וויסען, אָט אַזוי איז דאָס פּשוט און אַנדערש וועט דאָס נישט ווערען, אָט פּשוט אַנ'ענטוישונג.

(פאָרטזעצונג קומט)

לוטאמירסקער „פאזשארניקעס" גיבען זיך אנ'עצה

אז לוטאמירסק וויל נישט ברענען, ברענט שוין דארט דערפאר צוויי מאל א וואך

המנ'ען איז דאס נישט איינגעפאלען, וואס עס פאלט איין קליינשטעטלדיגע „פאזשארניקעס"'..

אין דעם פאל גייט עס אונז אום דער „פאזשארנע קאמענדע" פון ק"ק לוטאמירסק. צעהלען, צעהלט זי די „פאזשארנע קאמענדע" א מאנשאפט פון א שטיק 12 און אפשר דאס אויך נישט... 2 זענען אפיצירען, 8 — אונטעראפיצירען, און די רעשט אספיראנטען, א חוץ פראסטע בשר ודם'ס.... פערשטעהט זיך, אז דער ראש, דער גאנצער קאמענדאנט, איז... דער אפטייקער.

די לוטאמירסקער „פאזשארניקעס" האבען צו זייער לעש־דיספאזיציע א גאנצען איינגעשטעלטען אפאראט, וועלכער בעשטעהט פון א גרין פעסעל אויף צוויי רויט־פייערדיגע רעדער און א גרויסע קישקע פון א.... דריטהאלבען מעטער און... אפשר דאס אויך נישט.

איז אז עס ברענט, חס ושלום, דער טאג זאל עס נישט בעטאגען, אוים א פייער אין שטעטעל... —

אוודאי וואלט דא, אויף דעם ארט כדאי געווען געניי צו בעשרייבען, ווי אזוי מען פיהלט אן דאס גרינגע פעסעל מיט וואסער, ווי אזוי מען גיסט איבער דאס וואסער אין דער קישקע אריין, ווי אזוי דער קאמענדאנט קאמאנדעוועט מיט די אפיצירען, די אפיצירען — מיט די אונטעראפיצירען, די אונטער־אפיצירען — מיט די אספיראנטען און אזוי, ביז אראפ — וואס אמאל נידריגער.

זיכער וואלט אינטערעסאנט געווען צו דערצעהלען, ווי אזוי מ'טראמפייטערט, ווי אזוי מען ראטע־וועט, ווי אזוי מען לעשט און דאס גלייכען, נאר —

דער דערצעהלער, אויב וואלט ער נישט געוואלט מען זאל איהם כאפען ביי א ליגען, וואלט ער געמוזט איינגאנצען שווייגען ווייל —

לוטאמירסק האט נאך פון 1914 אן, א געשיכ־טע אלזא פון עטליכע און דרייסיג יאהר, נישט גע־ברענט. לוטאמירסק האט שוין דורך דער צייט פער־שידענס מיטגעמאכט: מען האט דורך דער צייט שוין עטליכע מאל געוועהלט דאזארעס און זיך געשלאגן... מען האט שוין אויפגענומען דורך דער צייט שוח־טים און.... זיך געריבען די מארדעס, אפילו א רב, האט מען אנגענומען א נייעם און דערביי זיך גע־ממית'ט.... נאר געברענט — חס ושלום! — לוטא־מירסק וויל נישט ברענען און די „סטראזשאקעס" דרייען זיך ארום, ווי יענער הונט, נישט צו גלייכען, געבען וואכען היי — אי היטען מוז ער, אי אבער הנאה האבען פון דעם „געהיטעכץ" קען ער נישט.

— עס ווערען זיי די רעקלעך פערשימעלט, די קאס־קעס פערזשאווערט, די העקלעך געהען אריין אין אל־טעגליכען געברויך און —

לוטאמירסק וויל נישט ברענען !...

איי איז דאך די קשיא פון וואס לעבן זיי, די לוטא־מירסקער פאזשארניקעס? — איז דער תירוץ:

לוטאמירסקער סטראזש, לעבען פון דעם איי־גענעם, פון וואס דאס גאנצע שטעטעל לעבט: — מען לעבט פון האפען; יודען האפען אויפ'ן משיח'ן, גוים האפען אויף בעסערע צייטען און די „סטראזש" האפט, אז —

לוטאמירסק זאל ברענען... אבער, היות, ווי לו־טאמירסק איז קיין נאר נישט און וויל נישט ברענען, זענען די סטראזשאקעס אויך נישט קיין נאראנים און.... מאכען דערווייל א בלימעל־טאג...

און דאס, זעהט איהר, איז שוין דוקא ווערט, אז מען זאל עס בעשרייבען.

מען קויפט א גרויסען בויגען פאפיר, מען צע־שניידט איהם אויף קליינע קווארטשיקלעך, די קווארדראטשיקלעך בעשטעמפעלט מען מיט דעם סטעמפעל: „פאזשארנע קאמענדע אין ק"ק לוטא־מירסק". פון אויבען האט נאך דער סטעמפעל א „הערב" צוויי קאסקעס אנגעהאנגען אויף צוויי העקלעך, מען קויפט פאר 10 גראשען שפילקעלעך און מען געהט ארום — פארא זא פאראן — אנ־שטעכען.

לוטאמירסקער תושבים, קענען אליין די קונסט פון מאכען און פערקויפען בלימלעך — זיי לאזען זיך נישט ארײנשטעקען און ווילען נישט איינגוואר־פען... דערפאר אבער די לעטניקעס, ווארפען אריין אין דער פושקע ווער א צוויי'ער, ווער א פינפער און ווער — אנ'איבריג הויזען־קנעפעל...

אט אזוי גיט זיך לוטאמירסקער סטראזש אנ'עצה און שאפען זיך פון אזא „בלימעל" א 7—8 זל. און... אמאל דאס אויך נישט.

און, ווי זאגט א א יודיש פאלקס־ווערטעל: „איינ־מאל איז שיין, דאס צווייטע מאל — ברעכט מען א ביין" — דאס ערשטע מאל האט נאך דער עולם יאקא־טאקא נעגעבען, אז די „פאזשארניקעס" זענען אבער געקומען א צווייטען זונטאג (בלימעל־טעג קען מען אין לוטאמירסק מאכען נאר אום זונטאג, ווען די מאנספערשוינען זענען דא) און ווידער מיט דעמ־זעלבען בלימעל, האט זיך דער עולם אפגעשטעלט: לא — ניע דאיעמי און פארוואס יא? — אז ברענען, ברענט איהר נישט, לעשען טוט איהר נישט, טא פארוואס קומט אייך געלד?...

און דעריבער, אז עס האט זיי געדראהט איבער־צובלייבען מיט דער סחורה, האבען די „פאזשאר־ניקעס" זיך מיישב געווען:

— פארוואס זאל טאקי נישט ברענען? — שטרוי איז דאך איצט פארהאנען לרוב!...

ברענט טאקי איצט, אין לוטאמירסק שוין דאס צווייטע מאל, במשך פון איין וואך... און עס ברענט מיט אלע קלימפערלעך: מען טראמפייטערט, מען קא־מאנדעוועט, מען טאטשעט דאס גרינגע פעסעל אויף די צוויי רויטע רעדער, און מען פילדערט, מען ליא־רעמט און דער עיקר — עס געהט א רויך...

— מיינט איהר, הייזער ברענען? — קענט איהר נישט לוטאמירסק! — לוטאמירסק איז געטריי איהר טראדיציע, לוטאמירסק וועט נישט ברענען! — דאס ברענט ערגיץ אויף א פעלד א צוויי דריי בינט־לעך שטרוי... און ברענען ברענט דוקא שבת־צו־נאכט'ס, כדי אויף אויף צו מארגענס צו קענען איינ־ארדנען דעם בלימעל־טאג מיט א פריי פנים.

קאנסטאנטין

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20.
די לעצטע טעג!

יונג־טעאטער
קינסטל. אנפיהרונג: ד"ר מ. בראנדט.
די לעצטע טעג!

היינט, מיטוואך. דעם 7־טען אויגוסט, 9.15 אווענד

טרופע טאנענצאפ

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

ראדיא - פראגראם

מיטוואך, ד. 7־טען אויגוסט 1935

6.30 — פריהמארגען־תפילה. 6.36 — גימנאס־טיק. 6.50 — פליטען. 7.20 — פריהמארגען־צייטונג. 7.30 — פליטען. 8.25 — פראקטישע אנ־ווייזונגען. 11.57 — צייט־סיגנאל. 12.03 — מע־טעאראלאגישע ידיעות. 12.05 — מיטאג־צייטונג. 12.15 — פאר זומער־וואוינונגען און קורערטער. 1 — א מאמענט פאר פרויען. 1.05 — פליטען. 1.30 — לייכטע ענגלישע און אמעריקאנישע מעלאדיעס. 3.15 — בערזשע ־ איבערזיכט. 3.25 — עקספארט־ידיעות. 3.30 — קאנצערט. 4 — פארלעזונג פאר פרויען. 4.15 — פיאנא־רעציטאל. 4.50 — ערצעה־לונג. 5 — די שענסטע וואלצען. 6 — פרעהליכער, אקטועלער סקעטש. 6.15 — „גאנץ פוילען זינגט". 6.30 — בריף פון קינדער. 6.40 — דאס קינסט־לערישע און קולטורעלע לעבען. 7.30 — פידעל־רע־7.15 — רעקלאמע־קאנצערט. 7.30 — פידעל־רע־ציטאל. 7.50 — „די וועלט לאכט". 8 — פליטען. 8.10 — אודיציע פאר קינדער. 8.45 — אווענד־צייטונג. 8.53 — בילדלעך פון אמאליגען און איצ־טיגען פוילען. 8.58 — רעפארטאזש. 9.10 — אל־געמיינע ספארט־ידיעות. 10.46 — לאקאלע ספארט ידיעות. 10.50 — טאנץ־מוזיק. 11 — מעטעארא־לאגישע ידיעות פאר לופט־קאמוניקאציע. 11.05— טאנץ־מוזיק.

לעצטע טעג פון „טרופע טאנענצאף"

נאך געציילטעמאל וועט געשפילט ווערען די אריגינעלע פיעסע א. נ. „טרופעטאנענצאף", וואס נעמט שטארק אוים ביים עולם. דער הומאר, די מו־זיק, די טענץ שאפען אזא פיינע, פרייליכע אטמאס־פער און דאס פובליקום נעהט ארוים פון טעאטער אין גוטען איינדרוק.

דאס גלענצענדע שפילען פון די ארטיסטען גיט צו דער אויפפיהרונג ווארעמקייט און וויציגקייט.

אלע אנהענגער פון א פיינער פרעהליכער פאר־שטעלונג קומען אין „יונג טעאטער" אויף „טרופע טאנענצאף".

א פאבריקס־סכסוך

(א) אין דער מעכאנישער וועבעריי פון דער פירמע אראנאוויטש האבען די ארבייטער צוליב דעם, וואס מען האט זיי נישט אויסגעצאהלט די לוינען געווארפען די ארבייט און אקופירט די פאבריק.

מיט דער ליקווידאציע פונ'ם סכסוך, האבען זיך פערנומען די ארבייטער־פעראיינען, וועלכע זענען ארויסגעטרעטען מיט דער פאדערונג צום אר־בייטס־אינספעקטאר, אז ער זאל אין דעם ענין א ינטערווענירען ווי דעם אייגענטימער צוציהען צו פעראנטווארטליכקייט.

זעלבסטמארד

(א) אויף סמאטשע 4 האט, אין איהר אייגע־נער וואוינונג געפרובט צו בעגעהן זעלבסטמארד, דורכ'ן אויסטרונקען א גרעסערע דאזע עסיג־עסענץ, די 26־יעהריגע ארבייטסלאזע יוליאנא ווטשאק.

אפגעראטעוועט האט איהר דער פאגאטוויע דאקטאר פון רויטען קרייץ, וועלכער נאכדעם ווי ער האט איהר אויסגעפלומפט דעם מאגען, האט ער איהר, אין אנ'אפגעשוואכטען צושטאנד, אפגע־פיהרט אין שפיטאל.

די סיבה פון דעם זעלבסטמארד־פרוב, זע־נען פאמיליען־סכסוכים.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעזיעדלט אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער־שוועכע
פון 8—11 בייטאג און פון 4—9 אווענד

מיניסטער קאשטשאלקאווסקי קומט קיין לאדז

ווי מיר דערוויסען זיך פון א גוט־אינפארמיר־טער קוועלע, קומט קיין לאדז דעם היינטיגען שבת אדער מאנטאג דער אינערן־מיניסטער מאריאן זינ־דראם־קאשטשאלקאווסקי.

דער ציל פון מיניסטערס קומען קיין לאדז איז אדורכצופיהרען א לוסטראציע איז דער גאנצער וואיעוואדזטווע.

דרעש־מאשין צעדריקט א פרוי אויף טויט

(א) אין דער לאנדווירטשאפט פון איגנאצי־איטשאק אין דארף בודקאוו, ראדאמסקער קרייז, איז געשעהען א טראגישער פארפאל, וועלכער האט געקאסט דאס לעבען פון דער 30־יעהריגער אנ־טאניא סטושקא.

כדי אויסצודרעשען די תבואות, האט וואי־טאשאק אויפגעשטעלט א דרעש־מאשין, די בינד־לעך צו דער מאשין, האט דערלאנגט סטושקא. אין א געוויסען מאמענט איז סטושקא אריינגע־כאפט געווארען פון די רעדער און זי איז אינגאנצען צודריקט געווארען.

פון דער מאשין האט מען איהר שוין ארויס־גענומען א טויטע.

פון ארץ־ישראל אמט

די ה"ה א. זינגלמאן און א. י. ניימאן דארפען זיך באלד מעלדען אין פאלעסטינא־אמט (שרוד־מיעסקא 29) פון 10 ביז 1 פארמ. אין אנגעלעגנ־הייט פון זייער עליה קיין ארץ ישראל.

מעלדונגען

א 4־טאגיגער אויספלוג נאך ווילנע (אויפן אלוועלט־ליכען צוזאמענפאהר פון „ייווא" טראקי און אומגעגענד

אין די טעג פון 14—19 אויגוסט ה. י. ארדענט איין דער לאדזער זש. ט. ק. א 4־טאגיגען אויספלוג נאך ווילנע, טראקי און אומגעגענד. די אנטיילנע־מער פון דאזיגען אויספלוג האבען א גלענצענדע מעגליכקייט צו בעקענען 1) ווילנע אלס צענטער פון יודישער און פוילישער קולטור אין פער־שידענע צייטען מיט אלע איהרע מערקווירדיגקייטען ווי סטראשון ביבליאטעק ייווא, אנסקי־מוזיי, אל־טער בית־עלמין (דאס קבר פון ווילנער גאון און לע־גענדארע קבר פון גר־צדק), געטא אין שול־הויף. שלאס און 3 קרייצען־בארג, פעטער און פויל־קלויס־טער, אויף אנטאקאל, קאנראד־צעלע אוניווערזיטעט און אנד. 2) טראקי (קאראימער קהלה, בית־עלמין, קעיסטוט־רואינע) און שפאציר מיט שיפלעך איבער די אזערעס 3) און אומגעגענד. די אנטייל־נעמער פון דאזיגען אויספלוג וועלען אויך זיין די גלייכצייטיגע געסט פון אלוועלטליכען ייווא־צוזא־מענפאהר, אויף וועלכען עס וועלען זיין פערטרעטען די גרעסטע פערזענליכקייטען פון דער יודישער ווי־סענשאפטליכער וועלט, צאהלרייכע דעלעגאציעס פון גאנצען לאנד און ווייטסטע ישובים. ווי דרום־אמע־ריקא, אפריקא. די אנפיהרערשאפט פון דאזיגען אויספלוג איז איבערגעגעבען געווארען דעם ח' ש. ראזענמאן. אפצאהל פאר מיטגלידער 38 גילדען, פאר געסט — 42 גילדען (נעמט ארום רייזע ־ הוצאות אין ביידע זייטען, בעזוכונגען, מיטאגען און נאכט־לעגער). איינשרייבונגען נעמט אן דער סעקרעטא־ריאט פון זש. ט. ק. (לאדז, וואולטשאנסקא 35, טעל. 121-53) טעגליך פון 10—2 און 6—10 אווענד.

קאלאניע אין זאקאפאנע

עס ווערען שוין אנגענומען איינשרייבונגען צום דריטען טורנוס פון דער אפרוה־קאלאניע אין דער געגענד פון זאקאפאנע, וועלכער קומט פאר אין די טעג פון 15 ביז'ן 30 אויגוסט.

די קאלאניע געפינט זיך אין א אייגענער גרויסער זוניגער ווילע. הערליכע געגענד, פלאזשע, אויספלו־גען א. ד. גל. בעשפייזונג — 4 מאל טעגליך. פריש און נאהרהאפט. פרייז 48 זל. נעמט ארום רייזע־הוצאות אין ביידע זייטען און פולער אויסהאלטונג.

איינשרייבונגען — נאר ביז'ן 10 אויגוסט. אין דער בעראכאוו ־ ביבליאטעק אל. קאשטשושקי 9 טעל. 191-50 פון 11 פריה ביז 2 נ. מ. און פון 4 ביז 10 אווענד.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	92.00
3 פראצענטיגע בוראוולאנע —	41.75
4 „ דאלארובקא —	53.50
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	66.50
5 „ ווארשאווער ס.־ב. 1934	58.25
5 „ לאדזער „	52.75
ענגלישער פונט — — —	26.18
דאלאר אפיצ. 5.28, נישט אפיצ. —	5.25
גאלד־דאלאר — — —	9.06
גאלד־רובל — — — —	4.70
דייטשער מארק — — —	1.80

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פרייזן!

דערמארדעט איהר פאטער

די טאכטער פון דערמארדעטען בעט בעפרייען דעם מערדער

ווילנע. —

דאס ווילנער אפעלאציע־געריכט האט בע־טראכט נעכטען א סענסאציאנעלען מארד־פרא־צעס.

אויף דער בעשולדיגונגס־באנק איז געזעסען דער פינסקער יודישער יונגערמאן זעליקסאן, וועל־כער איז אנגעקלאגט געווארען אין דערהרגענען זיין שכן שליאכציץ זדזיסלאוו שטוקאווסקי.

דער בעשולדיגונגס־אקט דערצעהלט פאלגענ־דע געשיכטע:

נחום זעליקסאן האט זיך געליבט אין זיין שכנ'ס זדזיסלאוו שטוקאווסקי'ס טאכטער, א יונגע, שעהנע און אינטעליגענטע קריסטליכע פריילין, וועלכע האט זיך אויך געליבט אין יודישען יונגענמאן.

די יונגעלייט פלעגען זיך טרעפען בשתיקא, טאג־טעגליך, און האבען גערעכנט חתונה צו האבען.

אויף זייער וועג צום גליק איז אבער געשטא־נען איהר פאטער דער שליאכציץ זדזיסלאוו שטוקאווסקי, וועלכער האט געפאדערט, זי זאל אי־בערייסען מיט'ן יונגענמאן די בעקאנטשאפט. ער האט זיי אבער נישט געקענט שיידען שטוקאווסקי האט געדראהט דעם יונגענמאן מיט קלעפ א.א.וו. ער האט איהם זאגאר געדראהט צו דערשיסען.

אבער זעליקסאן האט זיך ווייטער געטראפען מיט זיין געליבטער.

איינמאל, ווען די יונגעלייט האבען געשפאצירט אין פעלד, איז פון וואלד פלוצלונג ארויסגעלאפען שטוקאווסקי און אויסגעשריגען אויפ'ן קול:

— זשיד, אויב דו וועסט זיך נישט אפטשעפען פון מיין טאכטער, וועל איך דיך דערמארדען.

און מיט די ווערטער געווארפען זיך אויף זעליק־סאנען. דער לעצטער האט שנעל אפגעבראכען פון א בוים א דיקע צווייג און דערלאנגט שטוקאווסקי'ן איבער'ן קאפ. א שווער פערוואונדעטער איז שטו־קאווסקי געפאלען אויף דער ערד.

שטוקאווסקי, וועלכער איז אזוי אויך געווען א קראנקער מענש, איז אין א קורצער צייט אדום געשטארבען אין שפיטאל, וואוהין ער איז איבערגע־פיהרט געווארען נאכ'ן פארפאל. זעליקסאן איז אנגעקלאגט געווארען אין דערמארדען שטוקאוו־סקי'ן.

דאס קרייז־געריכט אין פינסק האט, נעמענדיג אין אכט די מילדערנדע אומשטענדען, ביי וועלכע ס'האט פאסירט דער אומגליקספאל, פערמשפט זעליקסאנען אויף 3 יאהר טורמע.

נעכטען איז פארגעקומען זיין אפעלאציע. צום פראצעס איז אויך ארויסגערופען געווארען אלס צו־גאפ־עדות, די טאכטער פון דערהרגעטען פריילין שטוקאווסקי.

זי האט זיך זעהר גוט אפגערופען וועגען אנ־געקלאגטען. ער איז נישט שולדיג אין אומגליקס־פאל. איצט איז זי אינגאנצען איינזאם, זי האט שטארק ליב איהר חתן און זי בעט דאס געריכט זאל איהם בעפרייען.

דער אנגעקלאגטער האט אויך געשילדערט די נגישות, וועלכע ס'פלעגט זיי אנטון שטוקאווסקי.

שטוקאווסקי האט שוין עטליכע מאל געדראהט איהם צו דערשיסען און ווען ער איז ארויסגעלאפען פון וואלד, איז ער געווען איבערצייגט, אז ער וויל איהם שיסען. ער האט איהם דערלאנגט מיט דער אפגעבראכענער צווייג איבער'ן קאפ, נישט אויס רעכענענדיג, אז ער קאן איהם דערמארדען.

א ריהרענדע רעדע האט אויך געהאלטען דער פערטיידיגער.

נאך א לענגערער בעראטונג האט דאס גע־ריכט בעשלאסען צו בעשטעטיגען דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאנץ, אפלייגענדיג דאס אויספיהרען פון אורטייל אויף פינף יאהר.

זעליקסאן איז נאך דעם זעלבען טאג בעפרייט געווארען פון טורמע.

—=—

טראגישער סוף פון דעם פרינץ מדיוואני

וועלכער האט געפראוועט ארגיעס אין די רייכסטע פאריזער האטעלען

פרינץ מדיוואני, — וועלכער האט זיך אזוי שטארק בעקאנט געמאכט מיט רייזע־אוואנטורעס און ראמאנען איז דערהרגעט געווארען אין שפאניען דורך אן׳אויטאמאביל־אומגליק. דאס איז געשעהען צווישען פאלאמאס פינעראס און דער געגנד פון גענארא.

פרינץ מדיוואני איז געווען דער גאסט פון זיין שוואגער דער בעריהמטער מאלער זשאזע מאריא סערט. דארט האט ער זיך בעקענט מיט א פרוי וועלכע האט איהם געבעטען, אז ער זאל זי צופיהרען מיט אן׳אויטאמאביל אויף דער נאהענטער סטאציע, וואו זי האט געדארפט אניאגען דעם צוג וועלכער געהט קיין פאריז. אויפ׳ן וועג איז געשעהען א קאטאסטראפע מיט׳ן אויטאמאביל. ער איז דערהרגעט געווארען און זי איז שווער־פארוואונדעט געווארען.

דער פרינץ האט זיך בעקענט מיט דער פרוי אויף א אויפנאהמע ביי זיין שוואגער. זיי האבען צוזאמען געטאנצט, פערבראכט. די פרוי האט איהם געבעטען זי אפפיהרען, און, אויף אזא אופן, איז איהם בעשערט געווען צו שטארבען אפפיהרענדיג זי צום צוג.

אלעקסי מדיוואני האט געהאט זעהר א ראמאנטישע און זעהר א שטורמיש לעבען.

די אוואנטורעס פון די דריי ברידער מדיוואני האבען פיל געמאכט די כראניק פון אלע לענדער. זיי האבען חתונה געהאט אלע מיט די שעהנסטע פרויען פון דער וועלט. סערזש מדיוואני איז געווען דער מאן פון פאלא נעגרי און האט זיך מיט איהר געג׳גט.

די רוסישע רעוואלוציע האט אלע דריי ברידער מדיוואני פערטריבען און זיי זענען געקומען קיין פראנקרייך. דא האבען זיי ווידער בעקומען געלד און זיי זענען געווארען זעהר בעריהמט מיט׳ן גרויסען שטאט, וועלכען זיי האבען געפיהרט.

פון די אלע 3 ברידער איז אלעקסי—דער וואס איז איצט אומגעקומען — געווען דער שעהנסטער דער ראמאנטישסטער און דער ספארטיווסטער. זיינע ראמאנען זענען געווען בעריהמט. געלערענט האט ער אין קעמברידזש. דארט האט ער זיך פערליבט אין דער מיליאנערין לואיז וואן אלען, וועלכע האט געירשנט איהר זיידען דעם מיליאנער דזשאן יאקאב אסטאר.

כדי איהר צו בעווייזען, אז ער איז אן׳ארבייטסזאמער מענש, האט ער געארבייט אין פאריז ביי א באנקיר. זיי האבען חתונה געהאט, אבער זייער צוזאמענלעבען האט נישט לאנג געדויערט.

זיין צווייטע פרוי האט דער פרינץ געפונען אין ווייטען מזרח. די צווייטע פרוי האט איהם געמאכט א האכצייטס־ריינע און זי האט זיך אויסגעביט אלס חתונה־געשאנק א גרויסארטיגען פאלאץ אין ווענעציע. אין משך פון צוויי יאהר האבען זיי אויסגעגעבען נישט ווייניגער ווי 200 מיליאן פראנק. ווען זיי פלעגען קומען קיין פאריז, זענען זיי איינגעשטאנען אין איינעם פון די שעהנסטע האטעלען און דא געפיהרט א לעבען פון אמת׳ע פרינצען, די העכסטע געזעלשאפט פון פאריז פלעגט צו זיי קומען אין זייערע סאלאנען.

כדי זייערע אויפנאהמען זאלען זיין וואס שעהנער האבען זיי אין די פאריזער סאלאנען אויפגעשטעלט אן׳אמת׳ען „נאכט־פאלאץ" אויפ׳ן מאראקאנישען סטיל. מען האט געבראכט מענצערינס אזש פון קאזאבלאנקא, און פון לאנדאן — ספעציעלע גלאדענע, וועלכע זענען געקומען אין עראפלאנען.

דער גלאנץ איז אבער נאר געווען אן׳אויבערפלעכליכער. זיי זענען נישט געווען גליקליך. דער סוף איז געווען, אז זיי האבען זיך געג׳גט. זיין געוועזענע פרוי האט אבער קיינמאל נישט פערגעסען איהר מאן, דעם „גרעסטען קאוואליער פון דער וועלט".

Kopiec Józefa Piłsudskiego

Konto w P. K. O. 444.

„JERZY MILL" Łódź, Piotrkowska 73 poleca **wieczne pióra**

Repr. wiecznych piór Dr. JUNGH'a na Rzp. Polską i w. m. Gdańsk.

קלאנג־קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

נאך א פרעכטיגע רעמאנט און גרינדליכע רעסטאורירונג
פון זאל איז פארגעקומען די ערעפנונג פון פרעכטיגע קינא

„CAPITOL"

צו דער אינאוגוראציאנס־פארשטעלונג פון דעם גלענצענדען פילם א. נ.

מיטן אנטייל פון

MYRNA LOY i WILLIAM POWELL

דער געפעהרליכער פלירט

לארענט איין די סימפאטישער און שטענדיגע בעזוכער

די דירעקציע.

קליינע אנאנסען 1 זלאטי אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א קוואליפיצירטער שטריקער קען זיך זאפארט מעלדען. פאמארסקא 24 ה. 2, פראנט, 1. שטאק. 9822

ס׳ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע מאשין־נייהערין ארויסצוגעבען, ווי אויך א קוואליפיצירטע אויספערטיגערין. — קאמיענא 1, 3. שטאק, וו. 36. 9824

אכטונג, זאקען־ארבייטער! ס׳ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער דאמען־זאקען־ארבייטער, געאייגנעט אויף סקאט מאשין. ווענדען זיך צו אלטמאן, וואולטשאנסקא 95

ראקאלען

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר אן׳אנשטענדיגען יונגערמאן איז אבצוגעבען. פאמארסקא 14, אין אפיצינע, 2-טער שטאק, ביי לאסקי.

Do wynajęcia Sala rozm. 9[80] x 5[28] w domu B.G.K. przy ul. B. Joselewicza, nadająca się na skład. Wiadomość na miejscu.

פערשידענעס

בעזיצענדיג א קאפיטאל פון 4000 זלאטעס וויל איך זיך בעטייליגען אין א געשעפט. מעקלערס געוויינשען. אפערטען אונטער „4000" אין אדמ. 9826

אכטונג, זאקען־מאכער! צו פערקויפען 2 שטיב־מאשינען צו שקארפעטען 154 מיט דאפעלט צילינדערס, זעהר פרייזווירדיג. צו ערפאהרען וואולטשאנסקא 95, וו. 18. 9828

Zagubiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Chaim Gros, Anstadta 5.

אקציעס פון דער געז. הכשרת הישוב אין א״י ווי אויך פון דער אנגלא פאלעסטיין באנק — קויף איך. אפערטען: Łódź, skrzynka pocztowa 69

א ספר תורה

צו קויפען ווערט געזוכט. מעלדען ביים שוחט צעגעלניאנא 38.

אן׳ענערגישער און סאלידער סוחר

וואס בעזיצט א לאנגיעהריג און גוט־פראספערירענד געשעפט, זוכט א שותף מיט א קאפיטאל ביז 15.000 זל. מיט׳ן צוועק צו פערגרעסערן דאס געשעפט. — דער קאפיטאל איז גוטער ריוח געזיכערט. אפערטען אונטער „Ch. 18" אין אדמ.

Dr. med. **SZYMON GRINBERG**

פילסודסקיעגא 55 טעל. 168-58

נעהמט נישט אן אין לאדז אין דערצייט פון זומער־פעריען.

דער טעלעפאן אין ווישניאווע־גורע איז נומער 26.

Dr. med. **Z. DATYNER**

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr. med. **IGNACY GRYNBERG**

אינערליכע קראנקהייטען

(ספעציאליסט פאר הארץ־קראנקהייטען)

17 CEGIELNIANA 17

telefon 174-15.

נעהמט אן פון 6 ביז 8 אווענד.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אן פון 4—8 אווענד.

ST. FELCZER **M. Gombinski**

האט זיך איבערגעצויגען אויף פיעטריקאווער 92, פראנט 2 שט.

טעל. 108 05

נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג

Buchalter-Bilansista na stanowisku przyjmuje do prowadzenia księgi handlowe. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją Leon Krell, Piotrkowska 79 m. 40 tel. 145-64

שנעל־דרוקעריי בראמבערג

צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09

פיהרט אויס:

בריף־בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנציעס, טערלאנגען ־ און חתונה־קארטען, חיוב־קארטען, פריקא־און קאנטאקטען־טאבעלען, שטעמפל־באנדראלן

רעעל !!! מאדערן און שעהן און ביליג

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר־שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאדז, נארוטאוויטשא 19

טשעפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען־ און מענער־שירמס און שטעקענס צו האנקורענץ־פרייזען.

נעמט אן אלערליי רעפעראטורען פון שירמס און שטעקענס.

בעקאנטמאכונג.

הערמיט מאך איך בעקאנט, אז מיין סארדע־וואסער־פאבריק איז איבערגעטראגען געווארען

אויף פילסודסקיעגא 69

יעדע בעשטעלונג ווערט פונקטליך ערלעדיגט.

ספעצ. קליינע באלאנען וואסער מיט אייז אויף שבת

טעלעפאן 190-48. מיט אכטונג פרידוואלד

לעטשניצע

פאר וועבערישע־קראנקע מענער־שוואכע און הויט־קראנקהייטען

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. **Niewiażski**

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט. 1־טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען

אויטאגענישע שווייסונגען

מעטאל־בעארבייטען

שלאסעריי־ארבייטען

מאשינען־טיילען

און ווערקצייג

פירט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

11-13 ליסטאפאד 11 ער

ד״ר ס. קאנטאר

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער־שוואכע)

פיעטריקאווער 90,

טעל. 129-45.

נעמט אן פון 8—2 נ״מ און פון 6—9 אוו.

שיימרען

מיט פאריזער שריפטען און פערטיגע שייטלען

ביי קערש.

סקווערא 15

Dr. med. **H. RÓZANEK**

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנק.

Narutowicza 9

tel. 128-98

נעמט אן פון 9—1 פארמ. און פון 5—9.

אנאנסען — אין — פאלקסבלאט

האבן גרויס ערפאלג

ד״ר העללער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט

זונטאג פון 10—12 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.

אונבעמיטעלטע — פטעשניצע־פרייז

אפציאנארקעס

Podwózka Stopa · Lodziańka · Matowe · English Fashion · Luksusowe · Gwarantowane Maco Egipskie · Finest Quality · Łódź · Zgierz · Fabryka Wyr. Wełnianych Tomaszów · Fabryka Sukna · Bielsko

מאנופאקטור, שטרימפ, לעדער,

טריקאטאזשען און זיידע בראנזשע אין פארבען: גאלד, בלוי, ווייס, רויט א.ז.וו

גאלד־עטיקעטען

געפרעגטע פאר שאקאלאד, קאוואטען און פערפומעריע

גרויסער אויסוואהל פון פערטיגע אבצימארקען פאר שטרימפ און מאנופאקטור

WYTWORNIA ODBIJANEK, DRUKARNIA

I. M. STRYKOWSKI PIOTRKOWSKA 35 ŁÓDŹ

Zakłady Garbarskie · Fabryka Garbarska w Warszawie · Prof. Dr. Jaeger · Fabryka Wyr. Trykotowych · Maco Egipskie

אנאנסען־פרייז [illegible]

[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub

Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman